

Møteinnkalling

Utvalg: Lopp havet marine verneområdestyre
Møtested: Hasvik
Dato: 19.11.2025
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes til forvalter på tlf. 77 64 20 22. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 36/25	Godkjenning av innkallelse og saksliste 19.11.25		2025/2516
ST 37/25	Valg av medunderskriver 19.11.25		2025/2516
ST 38/25	Godkjenning av møteprotokoll fra styremøtet 30.09.25		2025/2516
ST 39/25	Oppnevning av ny representant til styret fra Alta kommune		2025/10099
ST 40/25	Orienteringssak: Miljødirektoratets svar på oppdrag 22 fra Klima- og miljødepartementet		2025/11312
ST 41/25	Orientering om "kystsenter" prosjektet		2025/9467
ST 42/25	Økonomistatus november 2025		2025/2490
ST 43/25	Oppdatering på innkjøp av undervannsdrone (ROV)		2025/11391
ST 44/25	Møtekalender 2026		2025/2491
ST 45/25	Innmelding av behov for driftsmidler 2026		2025/11429
ST 46/25	Innmelding av behov for tiltaksmidler og SNO-ressurser for 2026		2025/10739
ST 47/25	Eventuelt styremøte 19.11.25		2025/2508

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/2516-13

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 06.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	36/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

Møteinnkalling og sakspapirer for styremøtet i LoppHAVET marine verneområde 19.11.25 godkjennes.

Saksopplysninger

Møtet ble varslet over 2 uker i forkant. Sakspapirer ble sendt ut 12.11.25.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/2516-14

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 06.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	37/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

XXX velges til å signere møteprotokoll sammen med styreleder.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/2516-15

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 06.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	38/25	19.11.2025

Vedlegg:

- 1 Møteprotokoll styremøte i LoppHAVET marine verneområde 30.09.25

Forvalters innstilling

Protokoll for styremøtet 30.09.25 godkjennes.

Møteprotokoll

Utvalg: LoppHAVet marine verneområdestyre
Møtested: Digitalt
Dato: 30.09.2025
Tidspunkt: 14:00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Cato Kristiansen	Leder	Loppa Kommune
Lars Hustad	Medlem	Hasvik kommune
Dagny Olaussen	Medlem	Finnmark fylkeskommune
Tor Bjørnar Henriksen	Medlem	Sametinget - Sámediggi

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Monica Nielsen	Medlem	Alta kommune

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for
Emil Andre Taftø Thorstensen	Monica Nielsen

Merknader

Kjell Tore Hansen fra miljødirektoratet var til stede på møtet.

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Anita Holmgren	Verneområdeforvalter

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre møteprotokollen er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Cato Kristiansen, leder

Emil Andre Taftø Thorstensen

Protokollen er godkjent pr e-post

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Arkiv-saksnr
ST 23/25	Godkjenning av innkallelse og saksliste 30.09.25	2025/2516
ST 24/25	Valg av medunderskriver - Styremøte 30.09.25	2025/2516
ST 25/25	Godkjenning av møteprotokoll 02.07.25	2025/2516
ST 26/25	Invitasjon til deltagelse som samarbeidspartner i "Kystsenter" prosjektet	2025/9467
ST 27/25	Fiskeriaktivitet i korallområdene sone A1 og delområde B	2025/9395
ST 28/25	Fiskeridirektoratets tokt etter tapte fiskeredskaper og resterende tapte fiskeredskaper innad i verneområdet	2025/10092
ST 29/25	Besøkssenter for LoppHAVet marine verneområde	2025/10098
ST 30/25	Forespørsel om ny representant fra Alta kommune	2025/10099
ST 31/25	Budsjett for midler til arbeid med forvaltningsplan	2025/2490
ST 32/25	LoppHAVet marine verneområde har meldt interesse som samarbeidspartner i prosjektet "Øksfjords tareskog - skape blå samfunn"	2025/9467
ST 33/25	Planlegge dato og lokasjon for styremøte og arbeidsmøte om forvaltningsplan i november	2025/2491
ST 34/25	Orienteringssaker fra forvalter	2025/2516
ST 35/25	Eventuelt styremøte 30.09.25	2025/2508

ST 23/25 Godkjenning av innkallelse og sakliste 30.09.25

Forvalters innstilling

Møteinnkalling og sakspapirer for styremøtet i LoppHAVet marine verneområde 30.09.25 godkjennes.

Vedtak

Innstillingen vedtas enstemmig.

ST 24/25 Valg av medunderskriver - Styremøte 30.09.25

Forvalters innstilling

XXX velges til å signere møteprotokoll sammen med styreleder.

Vedtak

Emil Andre Taftø Thorstensen velges til å signere protokollen sammen med styreleder.

ST 25/25 Godkjenning av møteprotokoll 02.07.25

Forvalters innstilling

Protokoll for styremøtet 02.07.25 godkjennes.

Vedtak

Innstillingen vedtas enstemmig.

ST 26/25 Invitasjon til deltagelse som samarbeidspartner i "Kystsenter" prosjektet

Forvalters innstilling

LoppHAVet marine verneområde er positiv til å delta som samarbeidspartner i «Kystsenter» prosjektet. Verneområdet kan bidra med 20% av tiden til verneområdeforvalter de første fem årene, med forbehold om at verneområdestyret bestemmer hva denne tiden skal brukes til innad i «Kystsenter» prosjektet.

Behandling

Per Fauchald er med som forsker i "kystsenter" prosjektet og ga en oversikt over intensjonen med prosjektet. Forvalter la så frem saken for styret, sin vurdering til prosjektets relevans for forvaltning av verneområdet og hvilke innspill som er gitt til utforming av fokusområder rundt LoppHAVet. Styret spilte inn at dette prosjektet er "midt i blinken" for å koble LoppHAVet marine verneområde opp mot forskningsmiljø og andre samarbeidspartnere.

Vedtak

LoppHAVet marine verneområde er positiv til å delta som samarbeidspartner i "Kystsenter" prosjektet. Verneområdet kan bidra med 20% av tiden til verneområdeforvalter de første fem årene, med forbehold om at verneområdestyret bestemmer hva denne tiden skal brukes til innad i "Kystsenter" prosjektet.

ST 27/25 Fiskeriaktivitet i korallområdene sone A1 og delområde B

Forvalters innstilling

Nødvendig informasjon om fiskerirestriksjoner i LoppHAVet marine verneområde må være tilgjengelig til besøkende og brukere av havområdet på de plattformer de allerede bruker.

Forvalter skal oversende et brev til Miljødirektoratet med forespørsel om å igangsette en prosess for å lage digitale kartlag med fiskerirestriksjoner, slik at geografisk informasjonen på vernekartet er tilgjengelig på digitale kartverktøy som Barentswatch.no/fiskinfo.

Det er meget viktig for styret for LoppHAVet marine verneområde at dette arbeidet prioriteres da dette er et område med tidvis høy fiskeriaktivitet og verneverdiene står i stor fare for å bli forringet dersom denne aktiviteten, som strider mot verneforskriften, får fortsette

Behandling

Forvalter gjennomgikk saken og innstillingen ble vedtatt enstemmig.

Vedtak

Nødvendig informasjon om fiskerirestriksjoner i LoppHAVet marine verneområde må være tilgjengelig til besøkende og brukere av havområdet på de plattformer de allerede bruker. Forvalter skal oversende et brev til Miljødirektoratet med forespørsel om å igangsette en prosess for å lage digitale kartlag med fiskerirestriksjoner, slik at geografisk informasjonen på vernekartet er tilgjengelig på digitale kartverktøy som Barentswatch.no/fiskinfo.

Det er meget viktig for styret for LoppHAVet marine verneområde at dette arbeidet prioriteres da dette er et område med tidvis høy fiskeriaktivitet og verneverdiene står i stor fare for å bli forringet dersom denne aktiviteten, som strider mot verneforskriften, får fortsette.

ST 28/25 Fiskeridirektoratets tokt etter tapte fiskeredskaper og resterende tapte fiskeredskaper innad i verneområdet

Forvalters innstilling

LoppHAVet marine verneområdestyre vil jobbe for å holde verneområdet fri for tapte fiskeredskap. Forvalter skal undersøke muligheter for å få ryddet opp de resterende fiskeredskapene delområde A. For de tapte fiskeredskapene i delområde B (Stjernesundkorallen) skal forvalter snakke med miljødirektoratet om behov for midler til grundigere utredning av hvordan fiskeredskapene er festet til korallrevet før det blir iverksatt fjerning eller tiltak for å minimere spøkelsesfiske.

Behandling

Forvalter ga en gjennomgang av saken og innstilling vedtas enstemmig.

Vedtak

LoppHAVet marine verneområdestyre vil jobbe for å holde verneområdet fri for tapte fiskeredskap. Forvalter skal undersøke muligheter for å få ryddet opp de resterende fiskeredskapene delområde A. For de tapte fiskeredskapene i delområde B (Stjernesundkorallen) skal forvalter snakke med miljødirektoratet om behov for midler til grundigere utredning av hvordan fiskeredskapene er festet til korallrevet før det blir iverksatt fjerning eller tiltak for å minimere spøkelsesfiske.

ST 29/25 Besøkscenter for LoppHAVet marine verneområde

Forvalters innstilling

Styret for LoppHAVet marine verneområde er positiv til en mulighetsstudie/forprosjekt om besøkscenter til verneområdet, og at dette ledes av eksterne ressurspersoner

Behandling

Styreleder opplyser om saken og innstillingen vedtas enstemmig.

Vedtak

Styret for LoppHAVet marine verneområde er positiv til en mulighetsstudie/forprosjekt om besøkscenter til verneområdet, og at dette ledes av eksterne ressurspersoner.

ST 30/25 Forespørsel om ny representant fra Alta kommune

Forvalters innstilling

Forvalter skal sende forespørsel på vegne av styret for LoppHAVet marine verneområde til Alta Kommune om å innstille en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer.

Vedtak

Forvalter skal sende forespørsel på vegne av styret for LoppHAVet marine verneområde til Alta Kommune om å innstille en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer.

ST 31/25 Budsjett for midler til arbeid med forvaltningsplan

Forvalters innstilling

De resterende midlene for arbeid mer forvaltningsplanen vil gå til innkjøp av materiell for kartlegging av verneområdet. Helst en undervannsdroner (ROV) i samarbeid med Seiland Nasjonalpark. Dersom det er midler igjen fra styrets driftsmidler, kan dette også gå med til innkjøp av materiell for kartlegging av verneområdet.

Behandling

Forvalter gikk gjennom saken og la til at styret for Seiland nasjonalpark har vedtatt å bidra med 50 000 kr til undervannsdroner (ROV) under enkelte vilkår om samarbeid. Innstilling vedtas enstemmig.

Vedtak

De resterende midlene for arbeid mer forvaltningsplanen vil gå til innkjøp av materiell for kartlegging av verneområdet. Helst en undervannsdroner (ROV) i samarbeid med Seiland Nasjonalpark. Dersom det er midler igjen fra styrets driftsmidler, kan dette også gå med til innkjøp av materiell for kartlegging av verneområdet.

ST 32/25 LoppHAVet marine verneområde har meldt interesse som samarbeidspartner i prosjektet "Øksfjords tareskog - skape blå samfunn"

Forvalters innstilling

Styret for LoppHAVet marine verneområde tar saken til orientering. Dersom prosjektet får støtte vil forvalter bruke noe av sin arbeidstid på prosjektet, da prosjektet overlapper med forvalters oppgave med formidling av verneområdet og verneverdier.

Dersom prosjektet blir en suksess, kan det være aktuelt å gjennomføre lignende prosjekt i Hasvik og Alta kommune.

Behandling

Forvalter fortalte om prosjektet og la til opplysningen om at prosjektet har blitt tildelt midler. Styret stilte seg i hovedsak positiv til prosjektet men det ble løftet frem bekymring over arbeidskapasitet til forvalter dersom verneområdet blir med i for mange prosjekter.

Vedtak

Styret for LoppHAVet marine verneområde tar saken til orientering. Forvalter vil bruke noe av sin arbeidstid på prosjektet, da prosjektet overlapper med forvalters oppgaver med formidling av verneområdet og verneverdier.

Dersom prosjektet blir en suksess, kan det være aktuelt å gjennomføre lignende prosjekt i Hasvik og Alta kommune.

ST 33/25 Planlegge dato og lokasjon for styremøte og arbeidsmøte om forvaltningsplan i november

Forvalters innstilling

Årets siste styremøte er X.november i kombinasjon med arbeidsmøte om forvaltningsplanen. Det vil bli mulighet for middag og overnatting dagen før møtene og vararepresentanter vil bli invitert til å delta på arbeidsmøtet.

Møtet blir arrangert i Hasvik kommune. Dersom Hasvik kommune ikke har tilgjengelig tilbud om overnatting, servering eller møtelokasjon blir styremøtet og arbeidsmøte om forvaltningsplan holdt i Alta kommune.

Behandling

Styret sjekker kalendrene sine og verken 14. eller 24. november passer for å arrangere styremøte. Styret stiller seg positiv til å holde styremøte i Hasvik kommune, og det blir uttrykt ønske om å møtes dagen før styremøtet. Forvalter får i oppdrag å finne en dato som passer med styrets medlemmer og transport til/fra Sørøya.

Det var enighet om at varamedlem sitt bidrag på arbeidsmøtet om forvaltningsplan i juli var positivt, og det blir uttrykt ønske om å også inkludere dem i det andre arbeidsmøtet om forvaltningsplanen.

Vedtak

Årets siste styremøte er X.november i kombinasjon med arbeidsmøte om forvaltningsplanen. Det vil bli mulighet for middag og overnatting dagen før møtene og vararepresentanter vil bli invitert til å delta på arbeidsmøtet.

Møtet blir arrangert i Hasvik kommune. Dersom Hasvik kommune ikke har tilgjengelig tilbud om overnatting, servering eller møtelokasjon blir styremøtet og arbeidsmøte om forvaltningsplan holdt i Alta kommune.

ST 34/25 Orienteringssaker fra forvalter

Forvalters innstilling

LoppHAVet marine verneområde tar sakene til orientering.

Behandling

Forvalter går gjennom arbeidsplanen denne høsten.

På grunnlag av nyheten om støtte til "Øksfjord taeskog-skape blå samfunn" prosjektet og forvalters nåværende arbeidsmengde, blir det uttrykt at det er best å vente til neste år før verneområdet arrangerer seminar eller møter for å utrede hvordan "referanseområdene" i verneområdet skal bli fulgt opp. Dette kan også være en del av utarbeidelsen av forvaltningsplanen. Styret ønsker gjerne å være involvert i seminar og møter i Tromsø, så det kunne vært fint om slike arrangement blir i sammenheng med et styremøte.

Vedtak

Styret for LoppHAVet marine verneområde tar sakene til orientering, men ønsker at arrangering av seminar med forskningsmiljøet i Tromsø blir utsatt og tilføyer at forvalter vil bruke arbeidstid på prosjektet "Øksfjords taeskog - skape blå samfunn".

ST 35/25 Eventuelt styremøte 30.09.25

Behandling

Ingen saker ble meldt opp på eventuelt.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/10099-4

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 07.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	39/25	19.11.2025

Vedlegg:

1 Ny oppnevning – LoppHAVET marine verneområde – representant til verneområdestyret – Alta kommune

Forvalters innstilling

Styret tar oppnevning av Anita Håkegård Pedersen som styremedlem i LoppHAVET marine verneområde til orientering.

Saksopplysninger

Etter anbefaling fra Alta kommune har Miljødirektoratet oppnevnt Anita Håkegård Pedersen som nytt styremedlem for LoppHAVET marine verneområde.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 VADSØ

Trondheim, 05.11.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8469

Saksbehandler:
Ingrid Moe Dahl

Ny oppnevning av representant til verneområdestyret for Lopp havet marine verneområde

Det vises til vårt oppnevningsbrev av 16.04.2024 samt e-post fra verneområdeforvalter 16.10.2025.

Alta kommune vedtok i formannskapet 08. oktober innstilling av ny representant for kommunen i verneområdestyret. Etter forslag fra Alta kommune oppnevnes Anita Håkegård Pedersen som ny representant i styret. Hun erstatter Monica Nielsen.

Forvalter orienterer verneområdestyret om ny oppnevning.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Ingrid Moe Dahl
seniorrådgiver

Kopi til:
Anita Holmgren

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/11312-1

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 12.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Loppshavet marine verneområdestyre	40/25	19.11.2025

Vedlegg:

- 1 Miljødirektoratet - Svarnotat oppdrag 22 TB 2025

Forvalters innstilling

Styret for Loppshavet marine verneområde tar saken til orientering.

Saksopplysninger

I tildelingsbrevet for 2025 fikk Miljødirektoratet følgende oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD):

Utarbeide en kortfattet prioritert oversikt over aktiviteter/faktorer som påvirker verneverdiene negativt, eller vanskeliggjør at verneformålet nås, i områder som er opprettet som marine verneområder etter naturmangfoldloven og marine arealer i nasjonalparkene Raet, Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland. Som en del av denne oversikten, beskrive omfang og effekter av bruk av bunnredskaper innenfor fiskerinæringen.

Miljødirektoratet har nå besvart oppdraget fra KLD, se vedlegg 1.

Notat

Fra: Miljødirektoratet
Til: Klima- og miljødepartementet
Dato: 15.10.2025
Kopi til: [\[Klikk for å skrive\]](#)

Svar på oppdrag 22 innen resultatområde naturmangfold – Tildelingsbrev 2025:

Aktiviteter/faktorer som påvirker verneverdiene negativt, eller gjør vanskeliggjør at verneformålet nås, i marine verneområder og i marine arealer i nasjonalparker. Effekter og omfang av bruk av bunnredskaper.

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning.....	4
2. Verneforskrifter og trusler mot verneverdier	5
2.1 Generelle (direkte) unntak fra vernebestemmelsene	7
2.2 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser	9
2.3 Utenforliggende virksomhet/påvirkninger utenfra	10
3. Aktiviteter/faktorer som påvirker verneområdene negativt – forvaltningsmyndighetenes vurderinger	10
4. Effekter og omfang av bruk av bunnredskaper	13
4.1 Effekter av bruk av bunnredskaper	13
4.2 Omfang av bruk av bunnredskaper og andre redskaper	15
5. Forslag og oppsummering	16
6. Referanser	18
7. Vedlegg	20
7.1 Vedlegg 1: Regulering av høsting av viltlevende marine ressurser og faktisk bruk av bunnredskaper	20
7.2 Vedlegg 2: Kortfattede vurderinger av negative påvirkninger	28
7.3 Vedlegg 3: Dokumentasjon av kartlaget "Fiskeriaktivitet i verneområder"	41

Sammendrag

Miljødirektoratet har utarbeidet dette notatet som svar på oppdrag 22 i tildelingsbrevet for 2025:

Utarbeide en kortfattet prioritert oversikt over aktiviteter/faktorer som påvirker verneverdiene negativt, eller vanskeliggjør at verneformålet nås, i områder som er opprettet som marine verneområder etter naturmangfoldloven og marine arealer i nasjonalparkene Raet, Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland. Som en del av denne oversikten, beskrive omfang og effekter av bruk av bunnredskaper innenfor fiskerinæringen. Frist: 15. oktober.

Forskrifter om vern av områder fastsettes ved kgl.res. med hjemmel i naturmangfoldloven, og er et resultat av lange prosesser. Forskriftene varierer fra område til område. Aktiviteter/faktorer som kan påvirke verneverdiene negativt, kan knytte seg til tiltak som etter verneforskriften kan gjennomføres uten at det er nødvendig å søke om tillatelse, til tiltak som *kan* tillates etter søknad, eller til utenforliggende virksomhet/påvirkning utenfra. Det er stor variasjon mellom (og til dels innenfor) de enkelte verneområdene når det gjelder hvilke påvirkninger de er utsatt for og hvor sårbart naturmangfoldet er.

Vurderinger fra forvaltningsmyndighetene for verneområdene (18 marine verneområder og 4 nasjonalparker), viser at det ikke bare er bruk av bunnredskaper som kan ha negativ påvirkning, men også andre former for fiske, som f.eks. sportsfiske fra land og fiske med pilk fra båt. Vurderingene viser også at det er en rekke andre aktiviteter/faktorer enn fiske som kan ha negativ påvirkning, bl.a.:

- Forurensning gjennom avrenning/tilsig/avløp.
- Høy tetthet av kråkeboller og nedbeiting av tareskog.
- Taretråling.
- Menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser.
- Klimaendringer.
- Fremmede arter.
- Manglende kunnskap om naturmangfold og tilstand.

Forurensning og klimaendringer gir seg bl.a. utslag i redusert oksygeninnivå i fjorder. Oksygeninnivået i Sognefjorden (foreslått marint verneområde) og andre fjorder på Vestlandet er redusert med rundt 15 prosent på 30 år.¹

Påvirkningene varierer fra område til område. For noen områder er det et sammensatt trusselbilde med påvirkninger både innenfor verneområdene og utenfra, mens det for andre områder ikke er kjente trusler. Vurderingene viser et mer sammensatt trusselbilde for nasjonalparkene enn for de marine verneområdene.

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2025/april-2025/15-prosent-mindre-oksygen-i-vestlandsfjorder-pa-30-ar/>

Det er store kunnskapshull når det gjelder effektene av bunntåling på ulike bunnhabitater og bunndyrsamfunn, og på økosystemet knyttet til havbunnen. Det vil være behov for å gjøre nærmere vurderinger av de enkelte verneområdene, både når det gjelder behov for ytterligere kartlegginger av naturmangfoldet og behov for studier av hvordan bruk bunnredskaper påvirker/har påvirket naturmangfoldet i verneområdene.

Data fra Fiskeridirektoratet viser at både omfanget av fiske og bruken av redskapstyper, varierer mye fra område til område. I 14 av de 22 verneområdene er det ikke registrert bruk av bunntål. Nasjonalparkene Raet, Færder og Ytre Hvaler, samt Jærkysten marine verneområdene, skiller seg ut med et stort omfang av bruk av bunntål. Dette samsvarer med at forvaltningsmyndighetene har vurdert at bunntåling er den viktigste negative påvirkningsfaktoren for disse områdene. Datagrunnlaget omfatter også andre redskapstyper. Taretråling er registrert i de marine verneområdene Jærkysten og Stad. LoppHAVet marine verneområde har det største registrerte omfanget av bruk av snurrevad, garn og line/krok.

For å redusere omfanget av negative påvirkninger, foreslår Miljødirektoratet:

- Endring av verneforskrifter (innskjerping).
- Utarbeidelse av forvaltningsplaner, nærmere kartlegging av verneverdier og tilstandsovervåking.
- Iverksetting av tiltak i verneområdene, f.eks. fjerning av tapte fiskeredskaper og annet avfall/søppel, og uttak av fremmede arter.
- Informasjon og veiledning, f.eks. gjennom utarbeidelse av besøksstrategier.
- Større vektlegging av verneverdier ved vurdering av søknader om utenforliggende virksomhet som kan innvirke på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 49.

1. Innledning

Når det gjelder spørsmålet om aktiviteter/faktorer som påvirker verneverdiene negativt, eller vanskeliggjør at verneformålet nås, har Miljødirektoratet innhentet vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene for de aktuelle verneområdene (statsforvaltere og nasjonalpark-/verneområdestyrer).

Fiskedirektoratet har bistått med oppdaterte opplysninger om bruk av bunnredskaper og annen fiskeriaktivitet i områdene, og opplysninger om gjeldende fiskerireguleringer i områdene. Fiskeridirektoratet har også utarbeidet en kartinnsynsløsning.

Kunnskap om bunnpåvirkning av trål og snurrevad er sammenstilt i en rapport fra Havforskningsinstituttet.² Relevante problemstillinger er også tatt opp i en rapport fra Havforskningsinstituttet om utfordringer og status for arbeid med marint vern og beskyttelse i

² Løkkeborg et al. (2023). <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2023-1>

Norge.³ Videre har SALT og Havforskningsinstituttet på oppdrag fra Miljødirektoratet gjort en litteraturstudie som belyser spørsmålet om hvor godt marine bevaringsområder fungerer.⁴

Det er også utarbeidet rapporter som mer spesifikt belyser relevante forhold i noen av verneområdene:

- Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget marine verneområder⁵
- Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker^{6 7}
- Raet nasjonalpark⁸

Et fellestrekk ved disse rapportene, er anbefalinger om at fiske bør reguleres strengere i marine verneområder og nasjonalparker enn det som er tilfelle i dag. Dette gjelder ikke bare bruk av bunnredskaper, men også bruk av andre redskaper og fiske som sådan.

Anbefalingene omfatter bl.a. nullfiskeområder, og det vil forutsette en annen tilnærming i arbeidet med marint vern enn i dag; regulering/forbud i verneforskrifter er relatert til metode/redskapstype, mens bestandsregulerende tiltak innføres etter fiskerilovgivningen (havressurslova). I dag er det bare ett verneområde hvor verneforskriften setter forbud mot alt fiske. Det gjelder deler av Lopphavet marine verneområde. Forbudet er ikke begrunnet ut fra bestandshensyn, men ut fra hensynet til sårbare korallforekomster.

2. Verneforskrifter og trusler mot verneverdier

Aktiviteter/faktorer som kan påvirke verneverdiene angitt i verneformålet negativt, kan deles inn i tre kategorier:

- Tiltak som kan gjennomføres uten at det er nødvendig å søke forvaltningsmyndigheten om tillatelse – generelle unntak fra vernebestemmelsene i verneforskriften.
- Tiltak som forvaltningsmyndigheten *kan* gi tillatelse til etter søknad – spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
- Utenforliggende virksomhet/påvirkning utenfra.

Arbeidet med vern av nye verneområder, herunder forslag til verneforskrift, følger saksbehandlingsreglene for områdevern etter naturmangfoldloven.

Verneforskriftene setter rammene for hva som ikke er tillatt, tillatt eller *kan* tillates etter søknad i et verneområde, dvs. hvor strengt vernet er. Det juridiske grunnlaget for utarbeidelse av

³ Jørgensen et al. (2021). <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-9>

⁴ Kleiven et al. (2024). https://salt.nu/assets/projects/mpasyntese_review_10.12.2024_final2-1738059471.pdf

⁵ Järnegren et al. (2024). <https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/korallrevne-i-trondheimsfjorden>

⁶ Moland et al. (2021). <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-2>

⁷ Myrseth Aarflot et al. (2024): <https://www.hi.no/en/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2024-15#sec-1-5>

⁸ Kleiven et al. (2024): <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2024-38>

verneforskrifter finnes i naturmangfoldloven, og det setter rammene for hvor strengt vernet kan være.

Det følger av naturmangfoldloven § 35 (nasjonalparker) at: *I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen.*

Det følger av naturmangfoldloven § 39 (marine verneområder) at: *I et verneområde i sjø må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et verneområde i sjø kan vernes mot all virksomhet, forurensning, tiltak og bruk, med de begrensninger som følger av folkeretten. Restriksjoner på aktivitet skal stå i forhold til verneformålet.*

Samtidig er vedtatte verneforskrifter et resultat av lange prosesser med involvering av og medvirkning fra berørte interesser, naturfaglige og juridiske vurderinger, avveininger mot andre viktige samfunnsinteresser og politiske vurderinger. Tidligere vernevedtak gir føringer for arbeid med forslag til nye verneforskrifter.

Anbefalinger fra det partssammensatte Rådgivende utvalg for marin verneplan i 2003 og 2004, har dannet et utgangspunkt for utforming av verneforskrifter for marine verneområder og de marine delene av nasjonalparkene Raet, Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland. 19 av 34 kandidatområder innenfor territorialgrensen, er i dag vernet etter naturmangfoldloven. Det gjelder Raet nasjonalpark og 18 marine verneområder.

Utvalget tilrådte generelt strenge restriksjoner når det gjelder inngrep i bunnen, for eksempel ved uttak av sand og grus og deponering av masser. Med hensyn på utnyttelse av levende ressurser og havbruksaktivitet tilrådte utvalget liberale restriksjoner, men med nødvendig overvåking og kontroll for å sikre at verneverdiene ikke gradvis forringes. Utvalget påpekte at bl.a. bunnfisktråling påvirker bunnen og bunndyrsamfunnene, men for å redusere konsekvensene for fiskerinæringen, anbefalte utvalget restriksjoner i soner/avgrensede deler av områdene.

I sin endelige tilråding fra 2004⁹ anbefalte utvalget bl.a. deler av noen av kandidatområdene som referanseområder med forbud mot aktiviteter som taretråling, fiske med trål etter reker og kreps, bruk av snurrevad og fiske med bunntål etter fisk. Utvalget pekte også på behovet for referanseområder med forbud mot akvakultur (havbruk).

I tiden etter at utvalget ga sin endelige tilråding, er kunnskapen om effekter av ulike aktiviteter, og kunnskapen om naturmangfold i de enkelte områdene styrket. Lovgrunnlaget er også endret.

⁹ Skjoldal (2004). https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/dokumenter/vernet-natur/marint-vern/marinverneplan_endeligtilradning300604.pdf

I 2009 ble den gamle naturvernloven erstattet av naturmangfoldloven. Marine verneområder ble innført som en ny vernekategori.

Ulike aktiviteter er i utgangspunktet strengt regulert i verneforskriftene. Forskrift om vern av Lopp havet marine verneområde, er et godt eksempel:¹⁰

§ 3. (vernebestemmelser)

I det marine verneområdet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Følgende vernebestemmelser gjelder:

- a. Vegetasjonen, herunder tang, tare og andre marine planter, er vernet mot skade og ødeleggelse. Planting av vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet knyttet til sjøbunnen er vernet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av organismer er forbudt.
- c. Området er vernet mot tiltak som f.eks. etablering av ulike typer anlegg, utfylling, byggevirkksomhet, plassering av konstruksjoner på sjøbunnen, andre varige eller midlertidige innretninger, legging av rørledninger og kabler, utføring av avløpsvann og andre konsentrerte forurensningstilførsler, mudring, uttak og deponering av masse, undervannssprengning, boring, oppankring, utnyttelse av mineralske ressurser, utslipp av urensset ballastvann og utslipp av kjølevann fra land. Forsøpling er forbudt.

Verneforskriftene for de 17 øvrige marine verneområdene har lignende bestemmelser, selv om ordlyden varierer noe. Det samme gjelder for de fire nasjonalparkene (Raet, Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland), men forskriftene har en annen (mer tematisk) oppbygning.

2.1 Generelle (direkte) unntak fra vernebestemmelsene

Selv om det er gjort vurderinger av hvilke generelle (direkte) unntak som bør inn i en verneforskrift, er det ingen garanti for at negativ påvirkning unngås. I vurderingene er det gjort avveininger mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. naturmangfoldloven § 14.

Forvaltningsmyndigheten kan ikke regulere tiltak/aktiviteter som er direkte unntatt fra vernebestemmelsene. Det gir begrenset grad av kontroll med tanke på bevaring av verneverdier. Forvaltningsmyndigheten kan likevel henstille om at det tas hensyn til verneverdier ved gjennomføring av tiltak. I tillegg kommer prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

Verneforskriftene varierer fra område, men det er en del bestemmelser som er felles for mange av verneområdene ("standardbestemmelser"), f.eks. unntak for drift og vedlikehold av eksisterende anlegg.

Et annet eksempel er unntak for **høsting i samsvar med havressurslova**. I arbeidet med marint vern så langt (vedtatte områder og foreslåtte områder), har den generelle tilnærmingen vært at eventuell regulering/forbud mot høsting av marine dyr i verneforskriften er relatert til metode/redskapstype (f.eks. bruk av redskaper som slepes under fisket og kan berøre bunnen), og ikke til omfanget av høsting. Generelt er det lagt opp til at bestandsregulerende tiltak skjer etter fiskerilovgivningen (havressurslova), med sikte på bærekraftig forvaltning av bestandene.

¹⁰ <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2022-06-22-1105>

Her kan det trekkes paralleller til terrestriske verneområder; i mange nasjonalparker og andre verneområder er det åpnet for jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.

Høsting av arter og som per i dag ikke er regulert etter havressurslova, kan være en utfordring. Det kan være snakk om både nye arter og høsting på privat grunn. I vår tilråding om vern av Kråkvåg og Bjugn fjorden, har vi anbefalt forbud mot høsting av bløtdyr og pigghuder i de grunneste områdene (privat grunn), med dispensasjonsadgang, slik at det blir mulig å regulere omfanget.

Verneforskriftene varierer fra område til område når det gjelder hvordan høsting er regulert, f.eks.:

- **Framvaren marine verneområde:** Høsting av vegetasjon er forbudt. Øvrig høsting i samsvar med havressurslova, er tillatt (kun begrenset sportsfiske her)
- **Ytre Hvaler nasjonalpark:** Høsting av vegetasjon er forbudt. Fiske i sone A med redskaper som slepes under fiske og som i den forbindelse kan berøre bunnen, er forbudt. Øvrig fiske og fangst i sjøen, herunder seljakt, i medhold av havressurslova er tillatt.
- **Jomfruland nasjonalpark:** Høsting av vegetasjon er forbudt. Høsting med redskap som slepes under fiske og som i den forbindelse kan berøre bunnen er forbudt i hele området. Øvrig høsting av viltlevende marine ressurser etter havressurslova er tillatt.
- **Rauerfjorden marine verneområde:** Høsting av vegetasjon er forbudt. Fiske med aktive fiskeredskaper som slepes og berører bunnen og sanking av skjell til annet enn eget bruk er forbudt i hele området. Øvrig høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressursloven og andre lover og forskrifter, er tillatt.
- **Lopp havet marine verneområde:** Høsting av vegetasjon er forbudt. Følgende er også forbudt: 1) Skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter, 2) Fiske i kartfestede områder med korallforekomster, vist som sone A1 og delområde B i vernekartet, og 3) Bruk av redskaper som slepes under fisket, og som kan berøre bunnen i kartfestet og avgrenset referanseområde for rekefiske, vist som delområde C i vernekartet. Øvrig høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressurslova, er tillatt.

Vi viser til Vedlegg 1, som viser hvordan fiske er regulert i verneforskriftene og etter havressurslova, og inneholder informasjon om bruk av bunnredskaper og andre redskapstyper i de enkelte verneområdene.

Med unntak av Jærkysten marine verneområde og Stad marine verneområde, er høsting av vegetasjon, bl.a. stortare (taretråling), forbudt i områdene. Det er imidlertid åpnet for taretråling i mange andre verneområder langs kysten (naturreservater, fuglefredningsområder og landskapsvernområder). Høsting av stortare i form av tråling påvirker tareskogen som økosystem.

Det at en aktivitet ikke er regulert i et verneområde, er ikke ensbetydende at aktiviteten foregår i området. Spørsmålet om hvorvidt en aktivitet som foregår i området utgjør en trussel mot

verneverdier/påvirker verneverdier negativt, avhenger av hvor i området aktiviteten foregår, i hvilket omfang, hvilke metoder/teknikker som brukes og til hvilke tider på året.

2.2 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Silke bestemmelser innebærer at tiltakshaver må søke forvaltningsmyndigheten om tillatelse. Dette gir større mulighet til å unngå negativ påvirkning. Forvaltningsmyndigheten for verneområdet må da i første omgang vurdere om det *kan* gis tillatelse. Dersom det gis tillatelse, kan forvaltningsmyndigheten sette vilkår som reduserer ev. skadevirkninger av et tiltak.

Etablering av ulike typer anlegg, f.eks. anlegg for **akvakultur**, er i utgangspunktet forbudt i marine verneområder og i nasjonalparker. Ved sluttbehandlingen av alle de ni marine verneområdene som ble opprettet i juni 2020, ble det tatt inn en spesifisert dispensasjonsbestemmelse om akvakultur som ikke er i strid med verneformålet. Klima- og miljødepartementet viste til at akvakultur er en næring i rask utvikling, og at det i fremtiden kan være mulig at akvakultur kan forenes med verneformålet i områder der dette ikke er aktuelt i dag. Forskriftene for alle marine verneområder vedtatt etter juni 2020 har en slik bestemmelse, og en tilsvarende bestemmelse er også tatt med i verneforslag. I nasjonalparkene Ytre Hvaler og Færder er det ingen dispensasjonsbestemmelse om akvakultur, mens det i nasjonalparkene Raet og Jomfruland er en dispensasjonsbestemmelse om akvakultur uten fast bygningsmasse, uten forurensningskonsekvenser, uten synlig anlegg over sjøoverflaten og som ikke er i strid med verneformålet.

Begrepet akvakultur omfatter fiskeoppdrett og aktiviteter som dyrking av tang, tare og skjell. Ulike former for akvakultur påvirker naturmangfoldet på ulike måter og i ulik grad. Akvakultur kan påvirke verneverdier gjennom bl.a. forurensning av sjøbunnen under etablerte anlegg, og oppankring av anlegg kan medføre fysiske inngrep i sjøbunnen. En spesifisert dispensasjonsbestemmelse, innebærer at det ved eventuelle søknader om tiltak, må gjøres konkrete vurderinger i lys av bl.a. verneformål. Formuleringen "kan etter søknad gi dispensasjon til", betyr at forvaltningsmyndigheten må gjøre en reell vurdering av om tiltaket er i tråd med verneformålet, og om det dermed er adgang til å gi dispensasjon. Utfallet av en søknad vil således kunne avhenge både av hvilken type tiltak det er snakk om, teknologi, størrelse/omfang og lokalisering innenfor et marint verneområde.

I verneforskriftene for de marine verneområdene og nasjonalparkene er det spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om **oppføring av navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak** for å trygge ferdsel til sjøs, og i forskriftene for alle de marine verneområdene er det også dispensasjonsbestemmelser om **legging av kabler og rørledninger**. Dette er også tiltak som kan ha negativ påvirkning, men forvaltningsmyndighetene har mulighet til å avslå søknader eller sette vilkår, for å ivareta verneformålet.

2.3 Utenforliggende virksomhet/påvirkninger utenfra

Vern sikrer ikke mot **tilførsel av næringssalter, søppel, miljøgifter annen forurensning fra kilder utenfor verneområdene, f.eks. som følge av utslipp fra petroleumsvirksomhet**. Dette er forhold som reguleres gjennom annet lovverk i den grad det lar seg regulere, f.eks. forurensningsloven. Der utenforliggende virksomhet som krever tillatelse etter annet regelverk kan innvirke på verneverdiene, skal disse imidlertid tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis etter naturmangfoldloven § 49. Vannforskriften er videre et virkemiddel for å sikre god miljøtilstand gjennom helhetlig bruk av sektorvirkemidler basert på felles kunnskapsgrunnlag.

Fremmede arter kan etablere seg i verneområdene. I verneforskrifter er det en standard bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den naturtilstand som er formålet med vernet, i samsvar med naturmangfoldloven § 47. I de nyeste marine verneområdene er det i tillegg tatt inn en spesifisert dispensasjonsbestemmelse om uttak av fremmede, introduserte arter.

Vern sikrer heller ikke naturmangfoldet mot **endret klima**, men kan ved at andre trusler blir redusert, gjøre at området vil være mer motstandsdyktig mot uheldige effekter av klimaendringene. FNs klimapanel har pekt på at selv om marine verneområder ikke kan forhindre ekstremhendelser som marine hetebølger, kan de gi marine planter og dyr en bedre mulighet til å tilpasse seg klimaendringene uten å måtte ta hensyn til andre stressfaktorer.¹¹ Etablering av verneområder langs kysten kan bidra til å bevare leveområder for arter som endrer utbredelse som følge av klimaendringer. Marine områder er også **viktige karbonlagre**. Langs kysten gjelder dette særlig områder med tareskog, tang, ålegrasenger, marin våtmark og bløtbunn i tidevannssonen.¹² Ulike typer av aktiviteter som kan påvirke marine karbonlagre er: fysiske forstyrrelser og inngrep, bunntråling og lignende fiskemetoder, infrastruktur og utbygging til havs, samt infrastruktur og utbygging i kystsonen.¹³

3. Aktiviteter/faktorer som påvirker verneområdene negativt – forvaltningsmyndighetenes vurderinger

Forvaltningsmyndighetenes vurderinger av den viktigste påvirkningsfaktoren for de ulike verneområdene er sammenstilt i tabellen nedenfor. Forvaltningsmyndighetene har vurdert hvilke

¹¹ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/>

¹² Hancke et al. (2022). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/februar-2023/kunnskapsoppsummering-om-marine-omrader-som-er-viktige-for-karbonlagring/>

¹³ Hjerme et al. (2023). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/februar-2023/kunnskapsoppsummering-om-aktiviteter-som-forstyrrer-karbonlagre-i-havet/>

aktiviteter/faktorer som påvirker negativt i 2025. Mer detaljerte vurderinger og opplysninger er gitt i Vedlegg 2.

Tabell 3.1: Forvaltningsmyndighetenes vurdering av den viktigste påvirkningsfaktoren per verneområde.

Område	Viktigste negative påvirkningsfaktor
Framvaren MVO	Få kjente negative påvirkninger. Lav risiko.
Tauterryggen MVO	Fritidsfiske (pilkefiske fra båt).
Saltstraumen MVO	Sportsfiske fra land.
Jærkysten MVO	Bunntåling (reketråling i ytre del) og taretråling.
Gaulosen MVO	Næringstilsig fra dårlige kloakkanlegg.
Rødberget MVO	Fritidsfiske.
Innervisten MVO	Ingen kjente nye trusler.
Nordfjorden MVO	Bunntåling (begrenset omfang av reketråling).
Karlsøyfjorden MVO	Ingen kjente negative påvirkninger.
Kaldvåg fjorden og Innhavet MVO	Ingen kjente negative påvirkninger.
Rossfjordstraumen MVO	Avløp og utslipp fra land (utenfor verneområdet).
Rystraumen	Høy tetthet av kråkeboller (nedbeiting av tareskog).
Ytre Karlsøy MVO	Høy tetthet av kråkeboller (nedbeiting av tareskog).
Skarnsundet MVO	Fritidsfiske (pilkefiske fra båt).
Lurefjorden og Lindåsosane MVO	Forurensning (tilførsel av kloakk og avrenning/sigevann fra nedslagsfeltet) og klimaendringer.
Rauerfjorden marine verneområde	Tilførsel av næringssalter fra jordbruk (tilsig/avrenning).
Lopphavet MVO	Fiske (mulig fremtidig høsting av nye arter og høsting med skadelige metoder).
Stad MVO	Taretråling.
Ytre Hvaler NP	Bunntåling.
Færder NP	Bunntåling.
Raet NP	Bunntåling
Jomfruland NP	Menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser (spesielt mht. sjøfugl)

Kommentarer til Tabell 3.1:

Vurderingene fra forvaltningsmyndighetene for verneområdene, viser at det i fire av de marine verneområdene er **få eller ingen kjente negative påvirkningsfaktorer**: *Framvaren, Innervisten, Karlsøyfjorden og Kaldvåg fjorden og Innhavet.*

I fire marine verneområder er **fritidsfiske/sportsfiske** vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren: *Tauterryggen, Saltstraumen, Rødberget og Skarnsundet*.¹⁴ Disse områdene har sårbare verneverdier, bl.a. koraller og svamper, som lett ødelegges ved fysisk påvirkning. I det marine verneområdet *Lopphavet* er mulig fremtidig **høsting av nye arter og høsting med skadelige metoder** vurdert som mulige negative påvirkningsfaktorer. Det er totalforbud mot fiske i sone A1 og delområde B, og forbud mot bruk av redskaper som slepes og kan berøre bunnen i delområde C. Skjellskraping er forbudt.

I to marine verneområder er **bunntåling** vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren: *Jærkysten* (reketråling i en marginal del av området (ytte del), sidestilt med taretråling) og *Nordfjorden* (begrenset omfang av reketråling). Bunntåling er også vurdert som den viktigste faktoren i nasjonalparkene *Ytre Hvaler, Færder og Raet*. For disse områdene foreligger forskningsrapporter som understøtter disse vurderingene. Det er forbud mot bruk av redskaper som slepes og kan berøre bunnen i sone A i Ytre Hvaler nasjonalpark og i sone C i Raet nasjonalpark. Verneforskriften for Færder nasjonalpark setter ingen spesielle begrensninger på bruk av bunnredskaper. For den fjerde nasjonalparken, *Jomfruland*, setter verneforskriften forbud i hele området mot høsting med redskap som slepes under fiske og som i den forbindelse kan berøre bunnen. **Menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser**, er vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren i dette området.

Forurensningstilførsler gjennom avrenning/tilsig/avløp er vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren i fire marine verneområder: *Gaulosen, Rossfjordstraumen, Lurefjorden og Lindåsosane og Rauerfjorden*. Rossfjordstraumen og Lurefjorden og Lindåsosane har liten vannutskiftning, og er spesielt utsatte for slike påvirkninger.

Høy tetthet av kråkeboller og nedbeiting av tareskog er vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren i to marine verneområder: *Rystraumen og Ytre Karlsøy*. Begge områdene ligger i Nord-Norge, hvor nedbeiting har vært en utfordring i lang tid, sannsynligvis utløst av overfiske på kystbestander av fisk som holdt bestandene av kråkeboller i sjakk (steinbit, torsk m.fl.). I Sør-Norge er forurensning og varmebølger viktige årsaker til at tareskogen gror ned av trådalger («lurv») eller forsvinner. Havforskningsinstituttet har nylig utarbeidet en rapport om norske tareskoger og restaurering.¹⁵

Taretråling (høsting av stortare) er vurdert som den viktigste trusselen i de marine verneområdene *Jærkysten* (sidestilt med reketråling) og *Stad* marine verneområde. Verneforskriften åpner for taretråling i en større del av Jærkysten, og i en mindre del av Stad.

Forvaltningsmyndighetenes vurderinger viser et mer sammensatt trusselbilde for nasjonalparkene enn for de marine verneområdene. Dette understøttes også av arbeidet med et

¹⁴ <https://www.statsforvalteren.no/trondelag/miljo-og-klima/forurensning/store-mengder-fiskeredskaper-funnet-pa-vernede-korallrev-i-trondheimsfjorden/>

¹⁵ Norderhaug et al. (2025). <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2025-44>

pilotprosjekt for ytre del av Oslofjorden, hvor bl.a. nasjonalparkene Ytre Hvaler og Færder er vurdert.¹⁶

4. Effekter og omfang av bruk av bunnredskaper

Effekter av bruk av bunnredskaper er omtalt i kapittel 4.1, og vi har tatt utgangspunkt i en rapport som Havforskningsinstituttet har utarbeidet på følgende oppdrag fra Nærings- og Fiskeridepartementet: *Lage en sammenstilling om publisert kunnskap om virkningene av bunnfiske, som er relevant for fiskerier i norske farvann.*

For å vurdere hvordan bruk av bunnredskaper påvirker de enkelte verneområdene, må man ha kunnskap om hva slags fiske som faktisk foregår i verneområdene og omfanget av det. Dette er omtalt i kapittel 4.2, på grunnlag av bistand fra Fiskeridirektoratet. Dette datagrunnlaget omfatter også andre redskapstyper enn bunntrål.

4.1 Effekter av bruk av bunnredskaper

Kunnskap om bunnpåvirkning av trål og snurrevad er sammenstilt i en rapport fra Havforskningsinstituttet.¹⁷ Vår vurdering er at denne rapporten treffer godt i forhold til dette oppdraget (oppdrag 22 fra KLD).

Det følger av rapporten (Løkkeborg et al. 2023) at: *Bunntråling er den menneskelige aktiviteten som i geografisk utstrekning har størst påvirkning på havbunnen. Fiske med bunntrål fører til oppvirvling av sedimenter, og tråldører og senterklump (for dobbel- og trippeltrål) lager spor på bunnen som er inntil 30 cm dype, mens det er sveipene som arealmessig gir størst bunnpåvirkning. Graden og varigheten av fysisk påvirkning avhenger av type bunntrål (f.eks. type tråldører og bunnngir), fartøyet fart, type sedimenter, strømforhold, bølgeaktivitet og biologisk aktivitet. Effektene er størst på bløt mudderbunn bestående av leire og silt. Remineralisering av organisk karbon (med marint eller terrestrisk opphav) lagret i sedimenter, dvs. omdannelse til uorganisk karbon (f.eks. CO₂), kan påvirkes av bunntråling.*

I rapporten påpekes det at: *Undersøkelser utført i Barentshavet har vist at tråling fanger, forflytter og skader bunnfauna i slike habitattyper. Studier i andre havområder og på andre typer bunnhabitater har vist nedgang i antall og biomasse av noen av de undersøkte artene, og at graden av påvirkning varierer mellom studiene (dvs. effektene er stedsspesifikke). Restitusjonstiden for habitater som har vært påvirket av trållaktivitet vil variere mye avhengig av fiskeintensitet og varighet, type bunndyrsamfunn og naturlig påvirkning fra strøm og bølger. Et bløtbunnsamfunn vil restitueres langt raskere enn et korallrev, og studier har vist at moderat påvirkete områder kan restituere i løpet av ett år, mens for områder hvor det har pågått tråling i mange år vil restitusjonstiden være lengre enn 10 år. Det er store kunnskapshull om effektene av bunntråling på ulike bunnhabitater og bunndyrsamfunn, og på økosystemet knyttet til havbunnen. Storskala og stedsspesifikke forvaltningseksperimenter vil*

¹⁶ Myrseth Aarflot et al. (2024): <https://www.hi.no/en/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2024-15#sec-1-5>

¹⁷ Løkkeborg et al. (2023). <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2023-1>

være nødvendige for å frembringe relevant kunnskap om effekter av bunntål og betydningen av restituerte bunnsamfunn for økosystemet og dets funksjoner.

Det følger videre av rapporten at store, fastsittende, sent-voksende og langtidslevende arter, gir en god indikasjon på områder og habitater som er sårbare overfor påvirkning fra bunntåling: *Mange arter som blir påvirket av bunntål i norske farvann lever lenge. Dette inkluderer flere arter av sjøanemoner, kongsnegl, irregulære sjøpiggsvin, sjøstjerner og skjell som kan leve opp til 20 år. Andre arter som for eksempel den opp til 2 m lange dyphavssjøfjæren kan bli 70 år, mens korallrev, noen svampearter og sjøliljer kan bli så mye som 100 år (Marlin, 2006). Restitusjonstiden for et bunndyrssamfunn blir bestemt av de artene som har de lengste livsløpene og kan derfor ta inntil 100 år.*

Slike arter og artsgrupper forekommer i mange av de marine verneområdene og i nasjonalparkene, men det varierer hvor detaljert dette er kartlagt, både mellom de ulike områdene og innenfor de enkelte områdene.

I en rapport om nasjonalparkene Ytre Hvaler og Færder¹⁸, kommer det frem at hele Oslofjorden er sterkt påvirket av bunntåling, pga. at bruk av bunntål er tillatt dypere enn 60 meter. Bunnområdene i de åpne, ytre delene av Oslofjorden har hatt en negativ utvikling ved at bløtbunnsfaunaen har blitt mer fattig, både når det gjelder antall individer og antall arter. Reduksjon i andelen dyptgravende dyr og økning i andelen dyr som lever i sedimentoverflaten på den mest trålpåvirkede stasjonen, er tegn på at faunasammensetningen er påvirket av tråling. Det kan ta opptil 10 år før bunnfaunaen er restaurert etter tråling. Det er grunn til å anta at utstrakt og hyppig bunntåling i ytre Oslofjord medfører resuspending, dvs. at sedimenter blir virvlet opp fra bunnen og tilbake i vannsøylen.

Det er ikke bare bruk av bunnredskaper som har negativ påvirkning, men også f.eks. sportsfiske fra land og pilkefiske fra båt, jf. vurderingene i kap. 3.

Ifølge forvaltningsplanen for Saltstraumen marine verneområde, er det krevende forhold med sterk strøm som endrer seg gjennom tidevannsfasen, ujevne bunnforhold og mye tareskog. Det gjør at mange sportsfiskere, spesielt de som fisker med stang fra land, ofte setter redskap fast når de fisker. Det resulterer i store mengder avslitte sluker og fiskesnører av både nylon og multifilament under vann i Saltstraumen. Denne forsøplingen er en forvaltningsutfordring som vil bli fulgt opp.¹⁹ Statsforvalteren har tatt opp problemet med avslitte fiskeredskaper i brev av 03.10.25 til Miljødirektoratet.

Kaldtvannskoraller i de marine verneområdene Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget i Trondheimsfjorden, ble undersøkt i 2024. Det ble bl.a. registrert fiskeliner, garn og fiskekroker som satt fast i korallene, samt veltede kolonier og knuste koraller. I rapporten fra undersøkelsene anbefales det ikke å fjerne fiskeredskaper som sitter fast blant korallene, da

¹⁸ Moland et al. (2021). <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-2>

¹⁹ Statsforvalteren i Nordland (2025). <https://www.statsforvalteren.no/nordland/miljo-og-klima/verneomrader/forvaltningsplaner-for-verneomrader/saltstraumen-marine-verneomrade/>

dette sannsynligvis vil gjøre mer skade enn nytte. Å sørge for at ikke flere fiskeredskaper setter seg fast, vurderes som den beste løsningen. En ytterligere styrking vernet av korallene i disse tre områdene anbefales.²⁰

4.2 Omfang av bruk av bunnredskaper og andre redskaper

Fiskeridirektoratet har bistått med data om bruk av bunnredskaper og andre redskaper i verneområdene. Tabellen nedenfor er utarbeidet av Fiskeridirektoratet.

Tabell 4.1: Antall fiskeoperasjoner per år i perioden 2018-2024*

	Bunntrål	Tarehøsting	Snurrevad	Garn	Line/krok	Teiner
Rauerfjorden						
Jærkysten	23,9	64	16,6	33	51,3	89,9
Lurefjorden	1,1			2,7		2,4
Stad	0,9	22,6	3,7	67,7	43,9	53,6
Gaulosen				1	0,4	1
Røddberget				7		3,7
Tauterryggen				1,6	0,3	2
Skarnsundet						1
Nordfjorden	0,1					
Saltstraumen				0,6	0,6	
Karlsøyfjorden				163,6	10,6	
Kaldvågfjorden				3,4	0,3	
Rystraumen						
Ytre Karlsøy				104,7	73,7	
LoppHAVet	9,6		441,7	1536,9	2088,6	2,3
Framvaren						
Innervisten						
Rosfjordstraumen						
Raet	65,7			7		22,9
Jomfruland						13,6
Færder	91,9			0,3		36,4
Ytre Hvaler	171,1					44

*Basert på sporingsdata (AIS og VMS) og fangstrapportering. Fartøy som ikke benytter sporing, inngår ikke i datagrunnlaget.

Nasjonalparkene Raet, Færder og Ytre Hvaler, samt Jærkysten marine verneområdene, skiller seg ut med et stort omfang av bruk av bunntrål. Dette samsvarer med at forvaltningsmyndighetene har vurdert at bunntråling er den viktigste negative påvirkningsfaktoren i disse områdene.

²⁰ Järnegren et al. (2024). <https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/korallrevne-i-trondheimsfjorden>

Høsting av stortare (taretråling) er registrert i to områder, se også kap. 3. LoppHAVet marine verneområde har det største registrerte omfanget av bruk av snurrevad, garn og line/krok. Området er betydelig større enn de andre verneområdene og har meget stor verdi for fiskeriene.

Bruk av bunntrål til fiske innenfor territorialgrensen er forbudt med unntak av reketrål, krepsetrål og taretrål (havressurslova). Alle verneområdene ligger innenfor territorialgrensen; naturmangfoldlovens bestemmelser om områdevern gjelder bare ut til territorialgrensen²¹.

Reketrål reguleres med krav til maskevidde og bruk av sorteringsrist for å skille ut bifangst av fisk. Tillatt minimumsdybde varierer fra 60 meter i sør til 170 meter i nord. Grensen på 60 meter gjelder fra svenskegrensen til Jærens rev. På denne strekningen ligger nasjonalparkene Ytre Hvaler, Færder, Jomfruland og Raet, samt det meste av Jærkysten marine verneområde. Det meste av Jomfruland nasjonalpark og Jærkysten marine verneområde omfatter sjøområder grunnere enn 60 meter. Verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark setter forbud mot bruk av bunntrål i hele området. Flere av de marine verneområdene i Nord-Norge omfatter kun, eller i hovedsak områder som er grunnere enn 170 meter, dvs. at det etter havressurslova er forbudt å bruke trål.

Vi viser til Vedlegg 1, hvor det er gitt opplysninger om hvordan fiske er regulert i verneforskrifter og etter havressurslova, og opplysningene om fiskeriaktivitet er kommentert.

Fiskeridirektoratet har også utarbeidet en egen kartløsning: [Fiskeriaktivitet i marine verneområder](#)

Datagrunnlaget omfatter kun yrkesfiske. Det omfatter ikke:

- Fartøy som ikke benytter sporing (pr i dag er det kun fartøy over 10m som er pliktig å benytte sporing. Historisk har denne grensen vært 15m. Mange av de mindre fartøyene benytter imidlertid sporing frivillig, men dette varierer).
- Fritidsfiske (alle redskap).
- Turistfiske.

Dataene er fra perioden 01.01.2018 - 31.12.2024, og det er brukt en kombinasjon av sporingsdata og fangstdata. Formålet med Fiskeridirektoratets arbeid har vært å produsere kartlag som gir en mest mulig presis gjengivelse av hvor, og i hvilket omfang, det har vært fisket med bunnredskaper i marine verneområder, jf. Vedlegg 3.

5. Forslag og oppsummering

For å redusere omfanget av negative påvirkninger, foreslår Miljødirektoratet:

- Endring av verneforskrifter (innskjerping).

²¹ Lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet (havvernloven) ble vedtatt i mai 2025.

- Utarbeidelse av forvaltningsplaner, nærmere kartlegging av verneverdier og tilstandsovervåking.
- Iverksetting av tiltak i verneområdene, f.eks. fjerning av tapte fiskeredskaper og annet avfall/søppel, og uttak av fremmede arter.
- Informasjon og veiledning, f.eks. gjennom utarbeidelse av besøksstrategier.
- Større vektlegging av verneverdier ved vurdering av søknader om utenforliggende virksomhet som kan innvirke på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 49.

Restriksjonsnivået i gjeldende verneforskrifter, reflekterer at det i prosessene med marint vern har vært avveininger mot andre interesser og politiske vurderinger. Dette gjenspeiles også i arbeidet med nye verneområder.

Fiskeridirektoratets arbeid har gitt den beste tilgjengelige kunnskapen om bruken av bunnredskaper og andre redskapstyper i verneområdene.

Det er imidlertid store kunnskapshull når det gjelder effektene av bunntråling på ulike bunnhabitater og bunndyrsamfunn, og på økosystemet knyttet til havbunnen. Det vil også være behov for å gjøre nærmere vurderinger av de enkelte verneområdene, både når det gjelder behov for ytterligere kartlegginger av naturmangfoldet og behov for studier av hvordan bruk bunnredskaper påvirker/har påvirket naturmangfoldet i verneområdene. Det må gjøres konkrete vurderinger for hvert enkelt verneområde.

Betydningen av et godt kunnskapsgrunnlag og en planmessig tilnærming til arbeidet med forvaltning av verneområdene, er også påpekt ved tidligere vernevedtak, f.eks. i foredraget til kgl.res. 22. juni 2022 om Forskrift om vern av Lopp havet marine verneområde: *Forvaltningsplan for området må ferdigstilles snarest mulig etter vernevedtak, slik at man har et godt planverktøy for å forvalte verneområdet. I den forbindelse vil det også være behov for nærmere kartlegging av naturmangfoldet, som grunnlag både for overvåking av tilstand, bruk av referanseområdene, vurdering av tiltak for å ivareta verneverdiene og behandling av dispensasjonssøknader. I sum vil dette bidra til en mer treffsikker forvaltning av verneområdet.*

Behovet for nærmere kartlegging av verneområder som omfatter sjøarealer er ekstra stort, siden marine områder så langt ikke vært omfattet av ordningen med basiskartlegging. I tillegg er undersjøiske verneverdier mindre synlige og tilgjengelige enn verneverdier på land.

Den primære hensikten med basiskartlegging er å etablere kunnskapsgrunnlag for tilstand i verneområder, samt å skaffe et kunnskapsgrunnlag for å prioritere forvaltningstiltak i verneområder og dokumentere endringer/effekter som følge av tiltakene. Manglende basiskartlegging i sjøområder, skyldes at kartleggingsinstruks etter NiN 3.0 ikke er ferdigstilt. Det arbeides med testing av et utkast til instruks. Etter planen skal instruksen være ferdig og publisert i 2026.

6. Referanser

- Hancke, K. et al. (2022) Kunnskapsoppsummering om marine områder som er viktige for karbonlagring. NIVA 7788-2022. <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/februar-2023/kunnskapsoppsummering-om-marine-omrader-som-er-viktige-for-karbonlagring/>
- Hjerman, D. Ø. et al. (2023) Kunnskapsoppsummering om aktiviteter som forstyrrer karbonlagre i havet. NIVA 7828-2023. <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/februar-2023/kunnskapsoppsummering-om-aktiviteter-som-forstyrrer-karbonlagre-i-havet/>
- Jørgensen, L. et al. (2021) Marint vern – Havforskningsinstituttets ekspertvurdering av utfordringer og status for arbeid med marint vern og beskyttelse i Norge. Rapport fra havforskningen 2021-9. <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-9>
- Järnegren, J., Wiel, J. & Vasilijevic, A. (2024). Kartlegging av kaldevannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget. NINA Rapport 2229. Norsk institutt for naturforskning. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/3150346>
- Kleiven, A. R. et al. (2024) Raet nasjonalpark – Kunnskap og råd for bevaring av marint naturmangfold. Rapport fra havforskningen 2024-38. <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2024-38>
- Kleiven, A. R. et al. (2024) Hvor godt fungerer marine bevaringsområder? En litteraturstudie. SALT Rapport nr. 1090. https://salt.nu/assets/projects/mpasynthese_review_10.12.2024_final2-1738059471.pdf
- Løkkeborg, S. et al (2023) Effekter av bunntråling. Sammenstilling av kunnskap om bunnpåvirkning fra trål og snurrevad relevant for norske farvann. Rapport fra havforskningen 2023-1. <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2023-1>
- Moland, E. et al. (2021) Krafttak for kysttorsken – Kunnskap for stedstilpasset gjenoppbygging av bestander, naturtyper og økosystem i Færder- og Ytre Hvaler nasjonalparker. Rapport fra havforskningen 2021-2. <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-2>
- Norderhaug, K. M. et al. (2025). Restaurering av tareskog i Norge – Rapport I – Statusrapport. Rapport fra havforskningen 2025-44. <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2025-44>
- Skjoldal, H. R. (2004). Råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge – Endelig tilråding med forslag til referanseområder. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/dokumenter/vernet-natur/marint-vern/marinverneplan_endeligtilradning300604.pdf
- Statsforvalteren i Nordland (2025). Forvaltningsplan for Saltstraumen marine verneområde. <https://www.statsforvalteren.no/nordland/miljo-og-klima/verneomrader/forvaltningsplaner-for-verneomrader/saltstraumen-marine-verneomrade/>

Aarflot, J. M. et al. (2024) Pilotprosjekt for vurdering av samlet påvirkning i Oslofjorden – ytre del. Rapport fra havforskningen 2024-15. <https://www.hi.no/en/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2024-15#sec-7>

7. Vedlegg

7.1 Vedlegg 1: Regulering av høsting av viltlevende marine ressurser og faktisk bruk av bunnredskaper

Fiskeridirektoratet har bistått med opplysninger om regulering av fiske etter havressurslova og data om bruk av bunnredskaper og andre redskapstyper i de marine verneområdene og nasjonalparkene.

I tabellen nedenfor, som også omfatter andre redskapstyper enn bunnredskaper, er de enkelte verneområdene og nasjonalparkene beskrevet hver seg. De reguleringene etter havressursloven som nevnes for hvert av dem, er ikke alle som gjelder der. Havressursloven inneholder noen regler som gjelder i alle områder under norsk jurisdiksjon, og forskriftene gjelder både i alle disse områdene og i mer avgrensede deler. Å beskrive alle detaljer i fiskerireguleringene i de enkelte verneområdene er en omfattende øvelse, og vil innebære mye gjentakelser. Det gis derfor en kort innledende beskrivelse her, før de enkelte områdene omtales i tabellen.

Kvoter, bifangstbestemmelser, regler om adgang til å delta i fiskerier og mange regler om utforming og bruk av fiskeredskaper, gjelder i alle områder under norsk jurisdiksjon. Det samme gjelder for regler om sporing av fiskefartøyer og rapportering fangst. Slike regler sikrer at fiskerier som er tillatt i verneområder og nasjonalparker, skjer innenfor de samme rammene som ellers og med de samme rapporteringspliktene.

Bruk av bunnetrål til fiske innenfor territorialgrensen er forbudt med unntak av reketrål, krepsetrål og taretrål. Reketrål reguleres med krav til maskevidde og bruk av sorteringsrist for å skille ut bifangst av fisk. Tillatt minimumsdybde varierer fra 60 meter i sør til 170 meter i nord. Taretrålingen er regulert gjennom inndelingen i høstfelt som brukes i en rullering over opptil 5 år. Store fiskefartøyer kan ikke fiske innenfor fastsatte fjordlinjer nord for 62 breddegrad. Dette er linjer som er trukket i fjordmunningene og de sikrer at det bare er mindre fartøyer som kan fiske innenfor dem. Dette begrenser for eksempel størrelsen på redskapet, spesielt snurrevad og dermed påvirkningene på bunnen fra slike redskaper. Skjellskraping er i utgangspunktet også forbudt i alle farvann under norsk jurisdiksjon.

Nærmere beskrivelser av slike regler er, med unntak for dybdebegrensningene for reketrål, ikke omtalt i tabellen.

Område	Reguleringer av fiske i verneforskrift	Reguleringer etter havressurslova (fiskerireguleringer)	Faktisk bruk av bunnredskaper (forekomst og ev. omfang)
Framvaren marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 60m innenfor grunnlinjen (høstingsforskriften).	Ingen registrert fiskeriaktivitet i området.
Tauterryggen marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 100m innenfor grunnlinjen (høstingsforskriften § 16).	Det er registrert lite fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Garn: 1,6 Line/krok: 0,3 Teiner: 2
Saltstraumen marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen (høstingsforskriften § 16). Det er forbudt gjennom egen forskrift å fiske steinbit eller fange den ved dykking.	Det er registrert minimalt med fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Garn: 0,6 Line/krok: 0,6
Jærkysten marine verneområde	Tillatt, med unntak for referanseområde merket i vernekartet, hvor høsting av vegetasjon, medregnet tang, tare og andre marine planter ikke er tillatt.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 60 / 100m innenfor grunnlinjen. Grensen mellom 60 og 100 meter går ved Jærens rev.	Det er registrert mye fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 24 Tarehøsting: 64

			Snurrevad: 17 Garn: 33 Line/krok: 51 Teiner: 90
Gaulosen marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 100m innenfor grunnlinjen (høstingsforskriften § 16).	Det er registrert lite fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Garn: 1 Line/krok: 0,4 Teiner: 1
Rødberg marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 100m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert lite fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Garn: 7 Teiner: 4
Innervisten marine verneområde	Høsting av villlevende marine ressurser i samsvar med havressurslova og andre lover og forskrifter, med unntak for: -skjellskraping -høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter -reke trål og andre redskaper som slepes under fisket og som kan berøre bunnen		Ingen registrert fiskeriaktivitet i området.

Nordfjorden marine verneområde	Tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert minimalt med fiskeriaktivitet i området. Det er kun registrert én fiskeoperasjon, denne var med bunntål.
Karlsøyfjorden marine verneområde	Tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen (høstingsforskriften § 16).	Det er mye garnfiske og en del fiske med line/krok i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Garn: 164 Line/krok: 11
Kaldvåg fjorden og Innhavet marine verneområde	Tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert lite fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Garn: 3,4 Teiner: 0,3
Rossfjordstraumen marine verneområde	Tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen.	Ingen registrert fiskeriaktivitet i området.
Rystraumen marine verneområde	Tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen.	En del fiskeriaktivitet er registrert, men det er vurdert at dette er fartøy på vei til og fra fiskefelt, og ikke reelt fiskeri.
Ytre Karlsøy marine verneområde	Tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170m innenfor grunnlinjen.	Det er mye garnfiske og fiske med line/krok i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner

	og andre marine planter.		pr år for følgende redskap: Garn: 105 Line/krok:74
Skarnsundet marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 100m innenfor grunnlinjen.	Det er minimalt med fiskeriaktivitet i området. Det er registrert i snitt én fiskeoperasjon med teiner pr år.
Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde	Tillatt, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 100m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert lite fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 1,1 Garn: 2,7 Teiner: 2,4
Rauerfjorden marine verneområde	Tillatt, med unntak av fiske med aktive fiskeredskaper som slepes og berører bunnen og sinking av skjell til annet enn eget bruk.		Ingen registrert fiskeriaktivitet i området.
Lopphavet marine verneområde	Tillatt, med unntak for: 1. skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter 2. fiske i kartfestede områder med korallforekomster, vist som sone A1 og delområde B i vernekartet	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 170 m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert svært mye fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 10 Snurrevad: 442 Garn: 1537 Line/krok: 2089 Teiner: 2

	3. bruk av redskaper som slepes under fisket, og som kan berøre bunnen i kartfestet og avgrenset referanseområde for reketråling, vist som delområde C i vernekartet.		
Stad marine verneområde	Tillatt med unntak for: 1. høsting av stortare vest for Stålet inkl. området på sørsida av Stad, jf. vernekartet (forbud i 86 % av området), likevel slik at sanking av tang og tare ned til laveste flomål for rettighetshavere eller til undervisning er tillate, 2. bruk av redskap som slepes under fisket og i den forbindelse kan berøre bunnen, likevel slik at bruk av snurrevad er lov.		Det er registrert mye fiskeriaktivitet i området. I snitt er det følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 1 Tarehøsting: 23 Snurrevad: 4 Garn: 68 Line/krok: 44 Teiner: 54
Ytre Hvaler nasjonalpark	Tillatt, unntatt fiske i sone A med redskaper som slepes under fiske og som i den forbindelse kan berøre bunnen.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 60m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert svært mye fiskeriaktivitet i området, hovedsakelig reketråling. Antall bunntrålinger er i realiteten mye høyere enn tallet som fremgår under, pga. manglende bruk av AIS sporing fra de mindre fartøyene. I snitt er det registrert følgende antall

			fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 171 Teiner: 44
Færder nasjonalpark	Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt. Det samme gjelder sanking av skjell til eget bruk.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 60m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert mye fiskeriaktivitet i området, hovedsakelig reketrålning. Antall bunntrålinger er i realiteten mye høyere enn tallet som fremgår under, pga. manglende bruk av AIS sporing fra de mindre fartøyene. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 92 Garn: 0,3 Teiner: 36
Raet nasjonalpark	Det er tillatt å høste viltlevende marine ressurser i samsvar med havressursloven, men likevel forbudt i sone C å høste med redskaper som slepes under fiske og som kan berøre bunnen.	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 60m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert mye fiskeriaktivitet i området, hovedsakelig reketrålning. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap: Bunntrål: 66 Garn: 7 Teiner: 23
Jomfruland nasjonalpark	Høsting av viltlevende marine ressurser etter havressursloven er tillatt, med unntak av høsting med redskap som slepes under fiske og som i	Det er forbudt å bruke trål på grunnere vann enn 60m innenfor grunnlinjen.	Det er registrert lite fiskeriaktivitet i området. I snitt er det registrert følgende antall fiskeoperasjoner pr år for følgende redskap:

	den forbindelse kan berøre bunnen		Teiner: 14
--	--------------------------------------	--	------------

7.2 Vedlegg 2: Kortfattede vurderinger av negative påvirkninger

Miljødirektoratet har innhentet vurderinger fra forvaltningsmyndighetene for de marine verneområdene og nasjonalparkene (statsforvaltere og nasjonalpark-/verneområdestyrer), og dette er sammenstilt i tabellen nedenfor.

Område (forvaltnings- myndighet)	Forvaltningsmyndighetenes kortfattede vurderinger av aktiviteter/faktorer som påvirker negativt i 2025 (i prioritert rekkefølge)
Framvaren marine verneområde (Statsforvalteren i Agder)	Det er få kjente negative påvirkninger på Framvaren. Samtlige trusler vurderes til å ha en lav risiko. Mulige trusler er: - Forurensning/avrenning fra industri og/eller landbruk, men det finnes svært lite av dette rundt fjorden. - Utslipp fra båter, f.eks. tømning av kloakk eller akutte utslipp av kjemikaler eller langvarig mindre utslipp. - Utslipp fra bebyggelse, men de få hyttene som ligger i nærheten av fjorden oppgis det fra Farsund kommune at har tette tanker og har derav liten sannsynlighet for forurensning til fjorden. - Endring av terskelen som fører til økt innstrømning eller omrøring, eller innsnevring av terskelen som kan gi endret saltvannstilførsel og mulig endret saltholdighet på tilført vann til fjorden. - Mudring eller dumping i f.eks. Helvikfjorden slik at strømningsforhold i Helvik og evt. strømningsforhold i Straumen inn til Framvaren blir endret. - Randsonen og Helvikfjorden er ikke omfattet av forskriften, og det antas at tiltak her vil kunne påvirke fjorden negativt. - Havnivåstigning som følge av klimaendringer, kan også bli en trussel i fremtiden. (Litteratur om området: NIVA rapport 7336-2019: Overvåking av miljøtilstand i Lyngdalsfjorden, Åptafjorden og Framvaren i 2018.)
Tauterryggen marine verneområde (Statsforvalteren i Trøndelag)	1. Fritidsfiske: Området er strømríkt, og fritidsfiske er populært. Pilkefisking fra båt med tunge lodd i enden av snøret, er observert å påføre store skader på korallene som knuses der loddet treffer. Det er registrert en god del avslitte blylodd, fiskesnører m/kroker og også gamle garn som spøkelsesfisker. Avslutte fiskeredskaper gror inn i korallene og andre arter som inngår i verneformålet. Vi vurderer pilkefiske til å utgjøre den største trusselen mot korallene i dag. (Litteratur om området: NINA-rapport 2229: Kartlegging av kaldtvannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget)

Saltstraumen marine verneområde (Statsforvalteren i Nordland)	1. Sportsfiske fra land: Saltstraumen er trolig Norges mest populære fiskeplass for sportsfiskere. Den er mye brukt av både lokalbefolkningen og tilreisende fra hele verden. De krevende forholdene med sterk strøm som hele tiden endrer seg gjennom tidevannssyklusen, opprevne berg og mye tareskog, gjør at det er lett å sette fast fiskeutstyret. Det gjør at det slites store mengder fiskesluker og fiskesnører langs land i straumen hvert år. 2. Dykking og harpunering: Saltstraumen er også kjent som en av de mest spennende dykkerlokalitetene, noe som gjør at området besøkes av dykkerturister fra hele verden. Fraværet av regulering av dykkernes høsting i Norge, gjør at det plukkes mye krabber, skjell og andre bunndyr i verneområdet. Det harpuneres også mye stor fisk, noe som er negativt for fiskebestandene i området. Statsforvalteren ønsker seg en egen forskrift som regulerer dykkernes høsting i Norge. (Gjennomførte tiltak: Forvaltningsplan er utarbeidet og besøksstrategi er under utarbeidelse. Forskrift om forbud mot fangst av steinbit ved dykkinger vedtatt etter havressurslova.)
Jærkysten marine verneområde (Statsforvalteren i Rogaland)	1. Reketråling: Et av områdene med størst omfang av fiskeriaktiviteter i Rogaland (rett utenfor og i verneområdet). Reketråling vurderes å gi høyest belastning. 2. Taretråling, intensivt i hele område med unntak av referanseområde ved Revtingen. Dette, sammen med fiskeri, er etter vår vurdering det som har størst negativ effekt på verneverdiene. <i>Merknad: Reketråling og taretråling vurderes som sidestilte når det gjelder påvirkning. Reketråling foregår i en marginal del av verneområdet sammenlignet med taretråling, men har stor påvirkning der dette gjennomføres. Direkte påvirkning fra taretråling og fiskeri på fugl; skremmeeffekt, fugl setter seg fast i garn/annet fiskeutstyr. Indirekte påvirkning fra taretråling og fiskeri på fugl; næringsgrunnlag.</i> 3. Havnivåstigning og ekstremvær er fortsatt relevant. Vinteren 2025 førte storm langs Jærkysten til stor endring av sanddynelandskapet, effekten av taren på å dempe bølgeeffekt er usikker, men det kan ikke utelukkes at taretråling også har en effekt på å gjøre området mindre robust/takler ekstremvær dårligere. Statsforvalteren har ved rullering av taretrålforskriften meldt inn behov for å frede større deler av verneområdet mot taretråling, men dette har ikke blitt gjennomført. 4. Aktivitetsnivået verneforskriften åpner for, vurderes å utgjøre en trussel mot verneverdiene. Verneforskriften åpner for at aktivitet som foregikk på vernetidspunktet i stor grad

	kan fortsette. Disse aktivitetene inkluderer det meste av næringsinteresser som gjør at det er få saker om f.eks. søknad om dispensasjon i verneområdet. - Verneområdet påvirkes også negativt av forsøpling, særlig plast. Næringsavrenning er fortsatt en utfordring, men den generelle trenden i vassdragene langs Jærkysten er en bedring i tilstand. Akutt forurensning er en risiko grunnet høy aktivitet i verneområdet og skipstrafikk utenfor verneområdet. Et eventuelt uhell kan ha svært stor konsekvens for verneverdiene. Angitt som høy risiko for en slik hendelse i FylkesRos.
Gaulosen marine verneområde (Statsforvalteren i Trøndelag)	Næringstilsig fra dårlige kloakkanlegg, spesielt Melhus og Trondheim kommuner. Fysiske inngrep som skjer i Gaula utenfor verneområdet, og som fører til endringer (masser) lengre ned i elveløpet og ut i Gaulosen.
Rødberget marine verneområde (Statsforvalteren i Trøndelag)	Fritidsfiske: Området er strømríkt, og fritidsfiske er populært. Det er observert mange gamle garn som sitter fast i korallene og noe spor etter bruk av lodd. Det er usikkert på om garnene kommer fra fiske i nærheten av korallene eller om det er noe som har kommet med strømmen. De som er aktive fiskere vet hvor korallene ligger. Det største problemet er nok fritidsfiskere som har mindre lokal kunnskap og ikke bruker ekkolodd. (Litteratur om området: NINA-rapport 2229: Kartlegging av kaldtvannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget
Innervisten marine verneområde (Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre)	Det er ingen kjente nye trusler. Skjellopoddrett like utenfor vernegrensen har forurenset inn i verneområdet med flyteelementer (plastdunker). Dette er nå ryddet opp i, og man vil følge med på situasjonen fremover. Det er satt i gang prosess for å utarbeide forvaltningsplan for verneområdet. Hydrologiske undersøkelser fra 2022, viser at resultatene er som forventet for et naturlig terskelbasseng.
Nordfjorden marine verneområde (Statsforvalteren i Nordland)	Reketråling: Det foregår et begrenset rekefiske i fjorden. Det kjennes ikke til andre faktorer som påvirker verneverdiene i det marine verneområdet negativt, men fjorden har sommerstid besøk av mange turistbåter/cruiseskip (omtalt som Nord-Norges Geiranger). Slik virksomhet medfører nok hovedsakelig økte utslipp til luft, men har potensiale til forurensning av marint miljø ved ulykke.

Karlsøyfjorden marine verneområde (Statsforvalteren i Nordland)	Ikke kjennskap til negativ påvirkning av verneverdiene.
Kaldvågfjorden og Innhavet marine verneområde (Statsforvalteren i Nordland)	Ikke kjennskap til negativ påvirkning av verneverdiene.
Rossfjordstraumen marine verneområde (Statsforvalteren i Troms og Finnmark)	1. Forhold utenfor verneområdet vurderes å gi størst påvirkning innenfor verneområdet. Rossfjordvannet har svært begrenset vannutskiftning og er derfor veldig sårbart for avløp og utslipp fra land. 2. Det er mange utslipp fra landbrukseiendommer, eneboliger og fritidsboliger til verneområdet. 3. Forskning viser at klimaendringer kan gi stor negativ effekt på fjorder med begrenset vannutskiftning. Se rapporter fra Havforskningsinstituttet og NIVA. 4. Mange grunneiere lagrer farlig avfall på sine eiendommer. Ofte er avfallet lagret nært vernegrensen, med fare for at forurensning siger ut i Rossfjordvannet. 5. Det ble påvist ulovlig utfylling i strandkanten da grensene for verneområdet ble målt inn i 2025. Det er mange eiendommer med eldre utfyllinger som berører de grunne sjøområdene. 6. Det foreligger planer om å føre ut vann fra Finnfjordvannet. Om dette realiseres kan det medføre negative virkninger for hydrografi/vannsjiktene i Rossfjordvannet.
Rystraumen marine verneområde (Statsforvalteren i Troms og Finnmark)	1. Høy tetthet av kråkebolle gjør at tareskogen har redusert økologisk tilstand i flere områder. 2. Rystraumen anvendes mye til fritidsfiske og turistfiske. Det er stor tetthet av tapte liner, sluker etc. ved Straumhella som er den mest populære fiskeplassen. 3. Tromsø kommune fikk innvilget dispensasjon for å legge ny vannledning gjennom deler av verneområdet. Tiltaket berører sårbare og viktige naturtyper som ruglbunn og haneskjellbunn. 4. Det er mange utslipp fra landbrukseiendommer, eneboliger og fritidsboliger til verneområdet.

	Arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi for verneområdet er påbegynt. Havforskningsinstituttet har kartlagt store deler av verneområdet.
Ytre Karlsøy marine verneområde (Nordkvaløya-Rebbernesøya Verneområdestyre)	1. Høy tetthet av kråkeboller og derfor lite tareskog som gir redusert økologisk tilstand i store deler av det vernede området. 2. Turistfiske - det fiskes hardt både i og rundt det marine verneområdet. Det fiskes spesielt etter steinbit og kveite, som er viktige arter i disse områdene. Dette fisket har stor innvirkning på fiskersamfunnene, og dermed hele den økologiske tilstanden i området. 3. Det er mange fritidseiendommer i de tilgrensende verneområdene. Det har vært bygget en del kaier som ikke har vært omsøkt. Forvaltningsmyndigheten har startet arbeidet med oppfølging av dette. 4. Marint avfall er et stort problem. Det er svært utsatte områder i Karlsøy, og det samles derfor mye marint avfall mange steder. 5. Spøkelsesfiske med tapte fiskeredskaper som kroker, garn og teiner. 6. På en del av fritidseiendommene i de tilgrensende verneområdene, lagres både ting og søppel i strandsonen. Dette kan ha innvirkning på det marine verneområdet.
Skarnsundet marine verneområde (Statsforvalteren i Trøndelag)	1. Pilkefiske fra båt med tunge lodd i enden av snøret, påfører store skader på korallene som knuses der loddet treffer. Det er registrert betydelige mengder avslitte blylodd, fiskesnører m/kroker og også gamle garn som spøkelsesfisker. Noen fiskesnører er observert å vikle seg rundt krabber, og mange avslitte fiskeredskaper gror inn i korallene. Området er strømríkt, og fritidsfiske er svært populært. Pilkefiske vurderes å utgjøre den største trusselen mot korallene i dag. 2. Forsøpling: Fra Skarnsundbrua er det dumpet en god del søppel (ifølge dykkere er det snakk om bl.a. hvitevarer). Forsøplingen er uheldig og vanskelig å fjerne pga. nedgroing av flere typer koraller og andre marine arter som inngår i verneformålet. Forsøpling er omtalt i NINA-rapport 2229: <i>Fra ca. 34 m er det synlig vaier, betongstrukturer og gjenstander som trolig kommer fra bygging av broen.</i> (SK402 side 30) <i>En del søppel ligger på bunnen.</i> (SK407)) (Litteratur om området: NINA-rapport 2229: Kartlegging av kaldtvannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget)

Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde (Statsforvaltaren i Vestland)	1. Forurensning og klimaendringer: Nedslagsfeltet til verneområdet er stedvis preget av boligfelt, hytter, veier og annen nedbygging. Lurefjorden er en svært dårlig resipient, og får nok mer tilførsel av kloakk, avrenning fra veier m.m. enn godt er. Største utfordringen er nok sigevann fra avfallsanlegget til NGIR. Det har omfattende rensekrav, men genererer like fullt uheldige tilførsler. Men NGIR var etablert lenge før vernevedtaket. Lurefjorden er kjent for sin forekomst av kronemanet <i>Periphylla periphylla</i>. I takt med at vatnet blir gradvis mørkere (klimaendringer og oppløste organiske stoffer), har bestanden av kronemanet vokst i en slik grad at økosystemet kan ha endret karakter vesentlig.
Rauerfjorden marine verneområde (Ytre Hvaler nasjonalparkstyre)	1. Tilførsel av næringssalter fra jordbruk. Gir økt vekst av uønskede alger, og påvekst av lurv på blant annet ålegras som er viktig oppvekstområde for en rekke arter. Vil også kunne påvirke andre livsmiljøer på grunt vann. 2. Tilførsel av næringsstoffer fra renseanlegg. Først og fremst nitrogen, men også for høy tilførsel av andre næringsstoffer. 3. Mudring og/eller vedlikeholdsmudring i randsonen – Borg havn. En lang rekke større og mindre havner i randsonen skaper større utfordring for partikkelspredning og sedimentering ved mudring. Økt partikkelspredning og sedimentering vil kunne svekke livsmiljøene i gruntvannsområdene, og det er kjent at nedre voksegrense for både alger, tang og tare har blitt grunnere pga. formørkning av vannmassene. 4. Spredning av forurensning fra industri og større bedrifter. Og eksisterende forurensede masser (etter skipsverft osv.) 5. Olje og kjemikalieutslipp, samt utslipp av plastpellets og andre ting som følge av stor skipstrafikk både inn Oslofjorden og i områder utenfor. 6. Bunnliggende avfall. Tapte teiner og fiskeredskap kan utgjøre en mulig trussel for verneverdiene. 7. Overfiske. Det er kjent gjennom blant annet «Krafttak for kysttorsken» og senere andre publikasjoner, at det er fravær av stor torsk, det vil si topp-predatorer. Økt fritidsfiske kan ytterligere påvirke et økosystem i ubalanse ved uttak av andre predatorer, som sjørøret. Blant de viktigste truslene mot verneverdiene er større fysiske inngrep som påvirker sjøbunn, vannutskiftning og strømforhold, for eksempel tiltak som innebærer utfylling, mudring, uttak og deponering av masse, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen. Verneforskriften setter forbud mot slike tiltak. For visse tiltak er det spesifiserte

	dispensasjonsbestemmelser, og eventuelle søknader må konkret vurderes opp mot verneformål og verneverdier.
Lopphavet marine verneområde (Statsforvalteren i Troms og Finnmark/Lopphavet verneområdestyre)	1. Høsting av nye arter og høsting med skadelige metoder: Ifølge verneforskriften er høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressurslova tillatt, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon. I tillegg er det spesielle restriksjoner i visse delområder/soner. Det vil bli vanskelig å nå verneformålet om det blir interesse for høsting av nye arter, eller det benyttes skadelige metoder som ikke reguleres i forskriften. 2. Fremmede arter, spesielt kongekrabbe, vil høyst sannsynlig utgjøre en trussel mot naturmangfoldet i verneområdet. Det er uvisst hvor mye kongekrabbe det er i verneområdet i dag. 3. Marin forsøpling fra fiske og ferdsel i området. Inne i verneområdet, eller veldig tett til grensen, ble det rapportert inn 109 garn, 325 m tau, 20 m line og 3 anker/dregger som ble fjernet under Fiskeridirektoratets opprensningstokt i august/september 2024. Verneforskriften tillater søking og opprydding av tapte fiskeredskaper, men dersom redskap setter seg fast i korallrev, kan det gjøre mye skade på verneverdiene å heise opp disse redskapene uten utredning. 4. Ferdsel knyttet til turisme i området kan forstyrre næringssøk for sjøfugl. Det er registrert hvalturisme i verneområdet. Økt ferdsel i verneområdet, kan fornetes da hvalene vil trekke lengre nord de neste årene. 5. Kråkeboller og nedbeiting av tareskog: Viktige næringssøkområder for sjøfugl og kysttorsk er en del av verneformålet. Store tettheter med kråkeboller som beiter ned tareskog, vil være en negativ faktor for verneverdiene. I Finnmark er store områder med tareskog beitet ned, men dette er ikke bekreftet med observasjoner fra verneområdet. 6. Klimaendringer: Verneverdiene i Lopphavet marine verneområde vil bli påvirket av utenforliggende forhold som klimaendringer med stigende havtemperaturer som endrer artssammensetningen og havforsurning som kan true kaldtvannskorallrev.
Stad marine verneområde (Statsforvalteren i Vestland)	1. Taretråling: Høsting av stortare er forbudt i det marine verneområdet, unntatt i området øst for Stålet. Statsforvalteren vurderer at det beste for verneformålet ville ha vært å stenge for taretråling øst for Stålet, fordi det påvirker det marine økosystemet. Kommunen og innbyggerne ønsker at taretråling skal bli forbudt i hele det marine verneområdet.

	2. Grunnstøting: En lekter med 10 000 liter diesel grunnstøtte 21. august 2024. Lekteren er trolig sunket i flere deler. Opprydding blir satt i gang sommeren 2025.
Ytre Hvaler nasjonalpark (Ytre Hvaler nasjonalparkstyre)	1. Bunntåling – påvirkning/ødeleggelse av bunnhabitat. Oppvirvling av sedimenter og nedslamming i trålområder og nærliggende områder. Fangst av fiskeyngel i trål. Stor påvirkning på både bunnlevende flora og fauna og ødeleggende for det totale økosystemet. 2. Hummerfiske. Hardt trykk i lovlig periode. Stort antall teiner pr person er tillatt. Heller ikke noe «bag-limit» på fiske. Hardt trykk på bestanden, selv om «spillovereffekt» fra hummerfredningsområdet. Tap av teiner og dertil spøkelsesfiske. Redusert spøkelsesfiske pga krav om råtnetråd i teiner, men ulike type råtnetråd tar tidvis lang tid for å bli nedbrutt. Fortsatt ikke godt nok utstyr og nok ressurser for opphenting av tapt redskap. 3. Tilførsel av næringssalter fra jordbruk. Gir økt vekst av uønskede alger, og påvekst av lurv på blant annet ålegrass som er viktig oppvekstområde for en rekke arter. Vil også kunne påvirke andre livsmiljøer på grunt vann. 4. Tilførsel av næringsstoffer fra renseanlegg. Først og fremst nitrogen, men også for høy tilførsel av andre næringsstoffer. 5. Mudring og/eller vedlikeholdsmudring i randsonen – Borg havn. Verneforskriften inneholder en «kan søke om» - slik at innenfor vernegrensen har styret mulighet til å begrense/stoppe. En lang rekke større og mindre havner i randsonen skaper større utfordring for partikkelspredning og sedimentering ved mudring. Økt partikkelspredning og sedimentering vil kunne svekke livsmiljøene i gruntvannsområdene, og vi vet at nedre voksegrense for både alger, tang og tare har blitt grunnere pga. formørkning av vannmassene. 6. Spredning av forurensning fra industri og større bedrifter. Og eksisterende forurensede masser (etter skipsverft osv.) 7. Olje og kjemikalieutslipp, samt utslipp av plastpellets og andre ting som følge av stor skipstrafikk både inn Oslofjorden og i områder utenfor. 8. Bunnliggende avfall. Tapte teiner og fiskeredskap kan utgjøre en mulig trussel for verneverdiene. 9. Spredning av fremmede arter. Det registreres stadig nye fremmede arter i det marine miljø. Fortsatt ser det ut til at forskere er usikre på konsekvensen av en rekke arter. 10. Nye tekniske installasjoner, utbygging og andre inngrep. Etablering av eventuelle anlegg knyttet til energiforsyning

	(legging av undervannskabler, evt. også over land), fiskeoppdrett, sjøfiskerikabler, utlegging av moringer og bøyer, båthavner, eller utvidelse eller utbedring av båthavner vil kunne utgjøre en trussel mot verneverdiene. 11. Økt menneskelig aktivitet. Størsteparten av bruken av nasjonalparken er øybasert. Økt fritidsbruk og også økt kommersiell bruk vil kunne føre til økt forstyrrelse av særlig sjøfugl. 12. Manglende kartlegging av omfang og tilstand på marin natur. Det er problematisk ved behandling av søknader, og gjør det vanskelig å beskrive behov for tiltak. 13. Eierløse båtvrak. Mindre eierløse båtvrak utgjør en særlig mulig fare for forurensning og påvirkning på verneverdiene. 14. Overfiske. Det er kjent gjennom blant annet «Krafttak for kysttorsken» og senere andre publikasjoner, at det er fravær av stor torsk, det vil si topp-predatorer. Økt fritidsfiske kan ytterligere påvirke et økosystem i ubalanse ved uttak av andre predatorer, som sjøørret. 15. Fragmentering av forvaltningsansvar. (Litteratur om området: Rapport fra havforskningen 2021-2: Krafttak for kysttorsken. Kunnskap for stedstilpasset gjenoppbygging av bestander, naturtyper og økosystem i Færder- og Ytre Hvaler Nasjonalparker)
Færder nasjonalpark (Færder nasjonalparkstyre)	1. Bunntåling – påvirkning/ødeleggelse av bunnhabitat. Oppvirvling av sedimenter og nedslamming i trålområder og nærliggende områder. Bifangst i trålpose. Stor påvirkning på både bunnlevende flora og fauna og ødeleggende for det totale økosystemet. 2. Hummerfiske. Hardt trykk i lovlig periode. 3. Tilførsel av næringsalter fra jordbruk. Gir økt vekst av uønskede alger, og påvekst på blant annet ålegras som viktig oppvekstområde for en rekke arter. Vil også kunne påvirke andre livsmiljøer på grunt vann. 4. Tilførsel av næringsstoffer fra renseanlegg. Først og fremst nitrogen, men er det også for høy tilførsel av andre næringsstoffer. 5. Mudring og eller vedlikeholdsmudring i randsonen. 6. Spredning av forurensning fra industri og større bedrifter. Og eksisterende forurensede masser (etter skipsverft osv.) 7. Olje og kjemikalieutslipp, samt utslipp av plastpellets og andre ting som følge av stor skipstrafikk både inn Oslofjorden og i områder utenfor. 8. Bunnliggende avfall. Tapte teiner og fiskeredskap kan utgjøre en potensiell trussel for verneverdiene.

	9. Spredning av fremmede arter. Det registreres stadig ny fremmede arter i det marine miljø. Fortsatt ser det ut til at forskere er usikre på konsekvensen av en rekke arter. 10. Nye tekniske installasjoner, utbygging og andre inngrep. Etablering av eventuelle anlegg knyttet til energiforsyning (legging av undervannskabler, evt. også over land), fiskeoppdrett, utlegging av moringer og bøyer, båthavner, eller utvidelse eller utbedring av båthavner vil kunne utgjøre en trussel mot verneverdiene. 11. Økt menneskelig aktivitet. Størsteparten av bruken av nasjonalparken er øybasert. Økt fritidsbruk og også økt kommersiell bruk vil kunne føre til økt forstyrrelse av særlig sjøfugl. 12. Manglende kartlegging av omfang og tilstand på marin natur. Det er problematisk ved behandling av søknader, og gjør det vanskelig å beskrive behov for tiltak. 13. Eierløse båtvrak. Mindre eierløse båtvrak utgjør en særlig potensiell fare for forurensning og påvirkning på verneverdiene. 14. Overfiske. Det er kjent gjennom blant annet «Krafttak for kysttorsken» og senere andre publikasjoner, at det er fravær av stor torsk, det vil si topp-predatorer. Økt fritidsfiske kan ytterligere påvirke et økosystem i ubalanse ved uttak av andre predatorer, som sjøørrett. Skal et økosystem ha mulighet til å ta seg opp, hevder forskere at det må være nullfiske (høsting). Områdene vil uansett ha stor bruksaktivitet (småbåter etc). Det bør ikke lenger være enkeltbestandsvurderinger – men økosystem vurderinger. 15. Fragmentering av forvaltningsansvar. (Litteratur om området: Rapport fra havforskningen 2021-2: Krafttak for kysttorsken. Kunnskap for stedstilpasset gjenoppbygging av bestander, naturtyper og økosystem i Færder- og Ytre Hvaler Nasjonalparker)
Raet nasjonalpark (Raet nasjonalparkstyre)	1. Bunntåling – påvirkning/ødeleggelse av bunnhabitat. Oppvirvling av sedimenter og nedslamming i trålområder og nærliggende områder. Bifangst i trålpose. Stor påvirkning på både bunnlevende flora og fauna og ødeleggende for det totale økosystemet. 2. Hummerfiske/teinefiske. Hardt trykk i lovlig periode. 3. Tilførsel av næringsalter fra jordbruk. Gir økt vekst av uønskede alger, og påvekst på blant annet ålegras som viktig oppvekstområde for en rekke arter. Vil også kunne påvirke andre livsmiljøer på grunt vann. 4. Tilførsel av næringsstoffer fra renseanlegg.

	5. Mudring. Vedlikeholdsmudring er søknadspliktig, mange får tillatelse. Også konsekvenser av mudring i randsonen. Graving/utfylling er i utgangspunktet forbudt, men det skal ofte mye til for å forsvare et avslag. 6. Spredning av forurensning fra industri og større bedrifter. Og eksisterende forurensede masser (etter skipsverft osv.). 7. Olje og kjemikalieutslipp, samt utslipp av plastpellets og andre ting som følge av stor skipstrafikk i området. 8. Bunnliggende avfall. Tapte teiner og fiskeredskap kan utgjøre en mulig trussel for verneverdiene. 9. Spredning av fremmede arter. Det registreres stadig nye fremmede arter i det marine miljø. Fortsatt ser det ut til at forskere er usikre på konsekvensen av en rekke arter. 10. Nye tekniske installasjoner, utbygging og andre inngrep. Etablering av eventuelle anlegg knyttet til energiforsyning (legging av undervannskabler, evt. også over land), mørk fiber, vann- og avløp, fiskeoppdrett, utlegging av moringer og bøyer, båthavner, eller utvidelse eller utbedring av båthavner vil kunne utgjøre en trussel mot verneverdiene. 11. Økt menneskelig aktivitet. Størsteparten av bruken av nasjonalparken er øybasert. Økt fritidsbruk og også økt kommersiell bruk vil bl.a. kunne føre til økt forstyrrelse av særlig sjøfugl. 12. Manglende kartlegging av omfang og tilstand på marin natur. Det er problematisk ved behandling av søknader, og gjør det vanskelig å beskrive behov for tiltak. 13. Eierløse båtvrak. Mindre eierløse båtvrak utgjør en mulig fare for forurensning og påvirkning på verneverdiene. 14. Overfiske. Det er kjent gjennom blant annet «Krafttak for kysttorsken» og senere andre publikasjoner, at det er fravær av stor torsk, det vil si topp-predatorer. Økt fritidsfiske kan ytterligere påvirke et økosystem i ubalanse ved uttak av andre predatorer, som sjøørret. 15. Fragmentering av forvaltningsansvar. 16. Forstyrrende ferdsel. Verneforskriften legger opp til hensynsfull ferdsel, men samtidig er det tillat med vannskuter, windsurfing, kiting, SUP i grunne rasteområder og droner/fly i randsonen helt lovlig. Dette forstyrrer dyrelivet. En liten andel av dette er søknadspliktig (organisert), mesteparten er uregulert friluftsliv. 17. Ankring i sårbare naturområder. Hver sommer ligger det flere hundre båter per dager på svai i ålegressenger i for eksempel Alvekilen, Sømskilen, Hovekilen mfl.
--	---

	18. Manglende tilsyn. Fiskerirreguleringer blir ikke fulgt opp med tilsyn. 19. Fremmede arter: Mest aktuelle i sjø er stillehavsøsters og japansk drivtang. Japansk Sjøpung kan komme. 20. Algeoppblomstring. Bølge med giftige alger er på vei i disse dager. 21. Tapte økosystemer og økosystemtjenester: Tareskogen, særlig sukkertare, er i tilbakegang. Mange melder om at de store blåskjellbankene er borte. Ålegressenger og tareskog dekkes av lurv. Skjellsandbanker blir ulovlig høstet og lagt på badestrender. (Litteratur om området: Rapport fra havforskningen 2024-38: Raet nasjonalpark – Kunnskap og råd for bevaring av marint naturmangfold)
Jomfruland nasjonalpark (Jomfruland nasjonalparkstyre)	1. Menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser: Økt aktivitet på land og vann hele året. Økt fritidsbruk (med og uten motor) med tilhørende forstyrrelser av fauna (sjøfugl, særlig nevnt i formålet, men støy fra fritidsbåter under vann i er i perioder omfattende (juni-august)). 2. Fritidsbåter: Bruk av anker som slepes på bunnen. 3. Bruk av nasjonalparken som en del av opplevelsespakker: Henvendelser fra Rib-firma, cruiseanløp og tilsvarende, hvor antall deltakere ikke vil være søknadspliktig etter verneforskriften (organisert ferdsel). Det er økende interesse for kommersiell bruk av nasjonalparken og andre kystnære verneområder. 4. Spøkelsesfiske: Tapte fiskeredskaper. 5. Fravær av kunnskap om marine naturtyper: Manglende kartlegging av omfang og tilstand på marin natur. 6. Bunnliggende avfall – herunder tapt fiskeredskap, mindre og løst avfall og gamle sjødeponier («gårdsfyllinger») i sjø. 7. Nye tekniske installasjoner (samfunnskritisk infrastruktur) i sjø. 8. Uttak av tang: Tangvollenes økologiske funksjon versus tangrettigheter og rydding av badeplasser. 9. Utenforliggende påvirkninger: ○ Menneskelig aktivitet ○ Eierløse vrakbåter ○ Klimaendringer ○ Forurensning og avrenning, inkl. akutt forurensning: Skipstrafikk, fritidsbåter, landbruk og avløp ○ Fremmede arter – flora og fauna – Spredning over større områder (bla. Ballastvann). Manglende kontroll og tiltaksplaner for håndtering (eks. havnespy).

	○ Overfiske: fritids- og næringsfiske ○ Fragmentering av forvaltningsansvar: Marine nasjonalparker har ikke forvaltningsmyndighet over havområdene gjennom innføring av unntak etter havressurslov. Krevende å iverksette målrettede og effektive tiltak når forvaltningen ikke har myndighet. ○ Mudring utenfor NP kan få konsekvenser inn i verneområdet. ○ Støy og vibrasjoner fra sprengninger/ vindmøller (utenfor) ○ Utslipp av kjølevann fra anlegg på land ○ Oppdrettsanlegg på land- omfattende utslippstillatelser og fare for rømming av dyr ○ Oppdrettsanlegg/tareanlegg generelt
--	---

7.3 Vedlegg 3: Dokumentasjon av kartlaget "Fiskeriaktivitet i verneområder"

Fiskeridirektoratet 26.09.25.

Formål: Produsere et kartlag som gir en mest mulig presis gjengivelse av hvor, og i hvilket omfang, det har vært fisket med bunnredskaper i marine verneområder.

Lenke til webkart med kartlaget: [Fiskeriaktivitet i marine verneområder](#)

Geografisk avgrensning: Kartlaget omfatter følgende marine verneområder og nasjonalparker:

- Framvaren
 - Gaulosen
 - Innervisten
 - Jærkysten
 - Kaldvågfjorden
 - Karlsøyfjorden
 - LoppHAVet
 - Lurefjorden
 - Nordfjorden
 - Rauerfjorden
 - Rossfjordstraumen
 - Rystraumen
 - Røddberget
 - Saltstraumen
 - Skarnsundet
 - Stad
 - Tauterryggen
 - Ytre Karlsøy
-
- Jomfruland
 - Færder
 - Raet
 - Ytre Hvaler

Metode

1. Lage statistikkruiter

Det er laget et rutenett på 250 x 250 meter for hvert av de aktuelle områdene. Noen ruter vil delvis ligge utenfor grense til verneområdet.

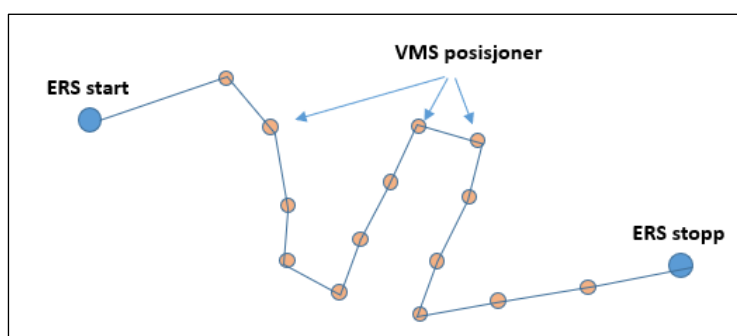
2. Generere sporingslinjer basert på sporingsdata

Det er brukt en kombinasjon av sporingsdata og fangstdata for å produsere sporingslinjer som ligger til grunn for kartlaget med ruter. Det er benyttet sporingsdata fra perioden 01.01.2018 – 31.12.2024. Årsaken til at starten på datagrunnlag er 01.01.2018 er på grunn av at Fiskeridirektoratet kun har ferdig koblete AIS og sluttseddeldata fra og med dette tidspunktet. For å få et helhetlig datasett er det derfor tatt utgangspunkt i den samme perioden for alle grunnlagsdata.

Det er benyttet to metoder for å koble sporingsdata og fangstdata, avhengig av hvilken type sporing fartøyene benytter:

Større fartøy: VMS²² og ERS²³ data

Fartøy over 11m er pålagt å benytte VMS sporing og sende fangstrapportering (ERS). Ved å koble disse dataene blir det etablert sporingslinjer med informasjon om blant annet redskap, art og fangstmengde for hver linje. ERS DCA-melding²⁴ angir start og stopp for hver fiskeoperasjon. Mellom disse punktene er det benyttet VMS data for å generere en linje:

I en del tilfeller er ERS start og stopp ikke nøyaktig rapportert. Det er derfor gjort en manuell jobb med å fjerne punkter fra linjer som er åpenbar feil, for eksempel at de er plassert inne i en havn.

Grensen for hvilke fartøy som er pålagt å benytte VMS og sende DCA meldinger er endret de siste årene. Historisk er det kun fartøy over 15m som har benyttet VMS. Fra og med 2022 ble dette endret til fartøy over 11m.

I tilfeller der fartøy benytter både AIS og VMS/ERS, er det VMS/ERS som er benyttet i analysen.

Mindre fartøy: AIS²⁵ og sluttseddeldata²⁶

²² Vessel Monitoring System – Posisjonsrapportering for fiskefartøy. Posisjon sendes hvert 10 minutt.

²³ Electronic Reporting System

²⁴ Daily Catch Activity (Informasjon om fangst fra hver fiskeoperasjon)

²⁵ Automatic Identification System (Posisjonsrapportering alle fartøy. Administreres av Kystverket)

²⁶ Detaljert informasjon om fangsten, herunder redskap, art og fangstmengde.

Fiskeridirektoratet har tilgang til AIS data gjennom en avtale med Kystverket.

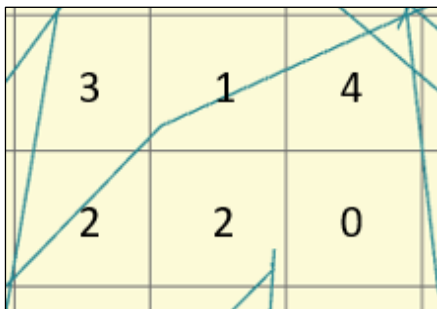
Når et fartøy har holdt en fart under 5 knop over tid, og posisjonen til fartøy er utenfor havn, genereres det sporingslinjer. Dersom tidsintervall mellom to posisjoner med lav fart er mer enn 60 minutter, eller det er mer enn 2NM mellom to posisjoner, genereres det en ny linje. AIS data som er benyttet har en oppdatering på ca 1 minutt, og linjene er derfor meget nøyaktig.

Svakhet i data:

- Ikke alle mindre fartøy har AIS installert
- AIS kan være slått av
- I noen områder finnes det spor som er generert der fartøy har holdt lav fart, men ikke fisket. Dette gjelder spesielt nærme havner og i trange farleder. Sluttseddeldata angir ikke nøyaktig tidspunkt for når fiskeoperasjon begynner og slutter, slik som ERS data gjør.

3. Summere antall linjer pr statistikkroute

Ved å benytte en 'Spatial join' er det summert hvor mange sporingslinjer som krysser hver enkelt statistikkroute. Under er et eksempel på hvordan dette utføres for hver rute på 250x250 meter. Tallene i ruten angir hvor mange spor som overlapper:

Denne prosedyren er utført for følgende redskap:

- Bunnetrål
- Tarehøsting (Både taretrål og mekanisk skrape)
- Snurrevad
- Garn
- Line/krok
- Teiner

4. Filtrere bort ruter som ikke er reell fiskeriaktivitet

Følgende ruter er slettet:

- Ruter som overlapper fullstendig med områder med restriksjoner. Dette kan for eksempel være områder som er grunnere enn det som er tillatt for rekefiske i et område, eller forbudsområder for bunnfiske. (Det er også gjort en subjektiv vurdering av om sporingslinjene i slike områder kan være reelle fiskeoperasjoner. Det kan ikke utelukkes at enkelte spor er reell fiske, men det gir høyst sannsynlig et mye mer presist resultat å filtrere bort disse rutene.)
- Ruter som høyst sannsynlig kun er brukt i forbindelse med at fartøy er på vei til eller fra et fiskefelt. Sporingslinjer i slike områder bærer typisk preg av høyere fart i en rett linje over en lengre avstand.

Usikkerhet i resultat:

Det finnes noen svakheter i datagrunnlaget som gjør at resultatet i noen områder kan være upresist. Det er spesielt to momenter som er viktig å være klar over:

- Fartøy som ikke benytter seg av sporing er ikke omfattet av analyser. Det kan derfor være tilfeller der mindre fartøy uten sporing har fisket i et av områdene, uten at dette fremgår av disse kartlagene.

I kartlaget 'Kystnære fiskeridata' vises informasjon om fiskeplasser som er samlet inn gjennom intervju av fiskere og fiskarlag over hele landet. Det kan være nyttig å se til dette kartlaget for å om det historisk har vært aktivitet i et område.

- Det kan forekomme at noen sporingslinjer ikke er fra selve fiskeoperasjon, men at de er et resultat av at fartøy har seilt i et mønster som er likt som for en fiskeoperasjon. Det er også tilfeller der det er vanskelig å fastslå presist når selve fiskeoperasjon begynte og når den var ferdig. På grunn av datamengden er det ikke mulig å ettergå hver enkelt sporingslinje manuelt.

Oppdatering av kartlag:

Kartlaget 'Fiskeriaktivitet verneområder' er i utgangspunktet laget som en engangsjobb, og det er ikke planlagt noen form for automatisk oppdatering av kartlaget.

Fiskeridirektoratet skal forbedre kartlagene som ligger til grunn for denne analysen. Dette er et arbeid som er påbegynt og som vil fortsette i 2026. Det er en ambisjon om å lage tilsvarende kartlag som 'Fiskeriaktivitet verneområder' for alle kystnære områder når disse kartlagene er ferdigstilt. Det er imidlertid ikke fastsatt en frist for når dette arbeidet skal være ferdigstilt enda.

Arkivsaksnr: 2025/9467-3

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 11.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	41/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

Styret for LoppHAVET marine verneområde tar saken til orientering.

Saksopplysninger

Styret for LoppHAVET marine verneområde vedtok den 30.09.25 å delta som samarbeidspartner i «kystsenter» prosjektet.

Den 10.11.25 mottok forvalter følgende melding fra prosjektets ledelse:

Hei,

Her kommer en oppdatering i forbindelse med sentersøknadsprosessen.

NFRs SBAN-utlysning stiller krav om et egenbidrag fra brukerpartnere på 15 % av det totale beløpet det søkes om. Vårt prosjektinitiativ har fokus på forvaltning, natur og lokalsamfunn, og vi har møtt en utfordring med å sikre tilstrekkelig egeninnsats.

Til tross for en felles og betydelig innsats for å skaffe nødvendig egenbidrag – som vi er svært takknemlige for – må vi dessverre informere om at vi ikke vil klare å nå det påkrevde beløpet innen fristen nå på onsdag.

Vi ønsker å takke dere alle for støtte, engasjement og verdifulle innspill gjennom søknadsprosessen. Vi vil fortsette arbeidet med å videreføre initiativet og utforske nye muligheter for samarbeid fremover.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/2490-7

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 12.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	42/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

Styret for LoppHAVET marine verneområde tar regnskapet til etterretning. Forvalter gis fullmakt til å foreta innkjøp ut 2025 i henhold til budsjett og styrets vedtekter.

Saksopplysninger

I 2025 ble mottok LoppHAVET marine verneområde følgende midler fra Miljødirektoratet:

- 225 000 kr til drift av styret
- 100 000 kr til forvaltningsplanen

Regnskap november 2025 – styrets driftsmidler

	Beløp (NOK)
Honorar til styret	43722,5
Reisekostnad styret	7842,79
Mat til styremøter og befaring	7060
Overnatting befaring	16998,21
Transport på befaring rundt Loppa øy	18915
Arbeidsklær forvalter	5042,32
Merkevareartikler	10677
Faktur Stabbursdalen forvalter	206,2
Fellesmiddag til frivillige i prosjektet "Øksfjords tareskog - skape blå samfunn"	2096
Sum	112560,02

Kommende utgifter 2025 – styrets driftsmidler

	Beløp (NOK)
Honorar til styret	31515
Reisekostnad og div. mat	10000
Utgifter for overnatting, middag og møtelokale styremøtet 19.11	15005
Sum	56 520

Det er til sammen brukt 169 080 kr av årets tildeling for drift til styret. Resterende midler er 55 920 kr.

Regnskap november 2025 – forvaltningsplanen

	Beløp (NOK)
Undervannskamera (gopro)	4015,20

Resterende midler er 95 984,8 kr.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/11391-1

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 12.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	43/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

Styret for LoppHAVET marine verneområde tar anskaffelsesprosessen av ROV til orientering.

Forvalter får fullmakt til å utforme og inngå en formell kontrakt med Seiland nasjonalpark angående bistand i kartlegging med ROV i Seiland nasjonalpark.

Saksopplysninger

Som rent marint verneområde har LoppHAVET marine verneområde behov for en undervannsdrone (ROV) for å styrke lokal forvaltning og kartlegging. En ROV vil være et viktig verktøy for:

- Innhenting av bildemateriell til formidling og rapportering
- Identifisering av sårbare marine naturtyper som bør kartlegges nærmere
- Dokumentasjon av restaureringstiltak i marine habitater
- Fjerning av marin forøpling, særlig tapte fiskeredskaper som kan føre til spøkelsesfisk

Verneområdet vedtok å gå til innkjøp av ROV på styremøtet 30.09.25.

Styret for Seiland nasjonalpark kan bidra med 50 00 kr til innkjøp av ROV i samarbeid med verneområdestyret for LoppHAVET marine verneområde under forutsetning av at forvalter for LoppHAVET setter av tid til kartlegging med ROV også i Seiland nasjonalpark.

Forvalter for Seiland nasjonalpark og LoppHAVET marine verneområde har utarbeidet en invitasjon til tilbudskonkurranse for anskaffelse av undervannsdrone (ROV) som er sendt ut til tre leverandører. Frist for tilbud er 18.11.25. Anskaffelsen gjennomføres i henhold til lov om offentlige anskaffelser av 17. juni 2016 nr. 73 (LOA) og forskrift om offentlige anskaffelser av 12. august 2016 nr. 974 (FOA) del I.

Forvaltere har også kontaktet Miljødirektoratet angående supplerende midler for å kunne oppgradere til en mer solid ROV som kan utføre flere oppgaver knyttet til skjøtsel og kartlegging.

Vurdering

Styret for LoppHAVet marine verneområde forvalter et marint areal på 1322 km². Seiland nasjonalparkstyre forvalter et marint areal på 9,6 km². Undervannsdronen vil sannsynligvis bli brukt mer i LoppHAVet marine verneområde, og forvalter for LoppHAVet marine verneområdet har marin kompetanse til kartlegging og erfaring med marin prøvetaking. Det er nå et veldig godt samarbeid mellom forvaltere for de to områdene, men dersom forvalter for LoppHAVet marine verneområde går i permisjon eller skiftes ut er det nødvendig for Seiland å ha en forsikring på at de kan få bistand til marin kartlegging og bruk av undervannsdronen i sine områder.

Det er forvalters vurdering at en slik kontrakt kun er formalisering av samarbeid som allerede eksisterer mellom forvalterne for verneområdet/nasjonalparken og ikke vil ha noen praktisk betydning.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/2491-6

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 12.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Loppshavet marine verneområdestyre	44/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

Følgende møtekalender for 2026 vedtas:

Dato	Møte	Sted
14.januar	Styremøte	Digitalt, teams
Starten av mai (8.mai)	Styremøte og avsluttende folkemøte i forbindelse med prosjektet «Øksfjords taeskoog – skape blå samfunn»	Øksfjord
Juni	Studietur	
August/september	Styremøte og befarang	Hasvik kommune
November	Styremøte	Alta

Saksopplysninger

I henhold til styrevedtekter for Loppshavet marine verneområde skal det avholdes minst 4 styremøter per år, og ellers når styrelederen bestemmer det. Lederen plikter å kalle inn til møte dersom minst en tredjedel av medlemmene ønsker det, i dette tilfellet er det 2 medlemmer. Styresaker kan også behandles pr e-post eller Teams dersom det er behov for rask avklaring.

Styremedlemmer

I 2026 er det ikke valg, og det er derfor ikke forventet utskifting av styremedlemmer.

Rådgivende utvalg

I henhold til styrets vedtekter skal verneområdestyret ha minst et årlig dialogmøte med rådgivende utvalg, som skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Det er vedtatt at styret avventer opprettelse av rådgivende utvalg.

Befaring og studietur

Verneområdestyret er forvaltningsmyndighet til det første lokale verneområdet som kun består av marine områder. Da Norge er relativt ny på marint vern kan det være nyttig å høste erfaringer fra andre land. Det er andre land i Europa, som Skottland, som har jobbet lenge med marint vern og har godt bevarte marine områder. Det kan være lærerikt for styret og forvalter å knytte kontakt med andre verneområder på et internasjonalt nivå for å høste erfaring og bli inspirert i arbeidet med forvaltningen av LoppHAVet marine verneområde. Styret kan også vurdere å stifte kontakt med Nordkvaløya - Rebbeneseøya verneområdestyre som også har marine områder.

I 2025 var styret på befaring på Loppa øy i Loppa kommune, i 2026 foreslår forvalter befaring på Sørøya i Hasvik kommune.

Større samlinger

Vi forventer ikke noen større samling for styrene i Tromsø og Finnmark i 2026.

Vurdering

Alta og Loppa kommune har ikke publisert møtekalenderen for 2026. Forvalter foreslår at styret fastsetter dato for første styremøte i 2026, og diskuterer når det er best å ha de resterende møter, befaring og studietur.

Første styremøte settes til januar. Da kan, blant annet, følgende saker bli styrebehandlet.

- Prosessplan til forvaltningsplanen
- Årsrapport 2025
- Møtekalender 2026

Det blir kalt inn til styremøtet minst to uker i forveien, og sakspapirer vil bli tilsendt senest en uke før møtet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/11429-1

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 12.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	45/25	19.11.2025

Forvalters innstilling

Verneområdestyret melder inn følgende behov for midler til drift av verneområdestyret og arbeid i sammenheng med forvaltningsplanen.

	Beløp (NOK)
Drift av styret • honorar • Reise og opphold til 4 styremøter og befaring i verneområdet • Studietur og kompetanseheving • Deltagelse på regionale samlinger • Materiell og utstyr Basert på erfaringstall fra andre nasjonalparker/verneområder	350 000
Innkjøp av utstyr til karlegging av marin natur med verneområdets undervannsdrone	150 000
Karlegging av korallområder til forvaltningsplan	1 500 000
Visuelt materiell (bilder, video) til forvaltningsplan og presentasjoner	50 000
Midler for servering og lokale til folkemøter	40 000
Sum	2 090 000

Forvalter gis fullmakt til å korrigere beløpet dersom innhenting av tilbud eller informasjon fra miljødirektoratet viser behov for dette.

Saksopplysninger

Verneområdestyret må sette opp forslag til budsjett for styret. Ønsker om driftsmidler meldes inn i Elektronisk søknadssenter (ESS) over kap. 1420 post 21. Vanlige driftsutgifter til styret er honorarer, reise og andre utgifter i forbindelse med møter og befaringer samt utstyr og materiell til forvalter og styret.

I sammenheng med ny forvaltningsplan er det behov for midler til kartlegging i verneområdet, visuelt materiell og midler til folkemøter.

Vurdering

Verneområdestyret for Lopp havet marine verneområde består av fem faste medlemmer. Verneområder skal i hht. vedtektene holde minst fire styremøter årlig. Flere styremedlem må fly/kjøre for å delta på styremøter, og det er også nødvendig med overnatting i forbindelse med enkelte møter. Alle styrets medlemmer skal ha mulighet til å delta på ulike samlinger, eller at styret kan reise på studietur i inn- eller utland. Da verneområdestyret ikke har vært i full drift med forvalter et helt kalenderår har erfaringsbaserte tall fra andre verneområder/nasjonaleparker blitt brukt til å fastsette behovet for driftsmidler til styret.

I 2026 vil styret starte arbeidet med forvaltningsplan for Lopp havet marine verneområde. Kartlegging av natur under vann krever mer midler enn kartlegging av terrestrisk natur. Lopp havet marine verneområde dekker et område på 1322 km² med marin natur, hvor totalt 25 km² er markert som korallområder. Det er behov for kartlegging av utstrekning, biodiversitet, helsetilstand og marin forsøpling i korallområdene for å definere bevaringsmål og utarbeide tiltaksplan for å bevare verneverdiene. Det er også viktig med en grunnundersøkelse for å ha et referansepunkt for fremtidig utvikling av helsetilstand med forandringer av miljø (marine hetebølger, havforsurning og forurensning) eller mekanisk skade på korallrevet. Det er rapportert om tapte fiskeredskap (garn og line) fra fiske over korallrevet. En grunnundersøkelse kan avdekke spøkelsesfiske som man kan sette inn tiltak mot.

Arkivsaksnr: 2025/10739-2

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 12.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	46/25	19.11.2025

Vedlegg:

- 1 Føringar for forvaltningsmyndighetene for verneområder - tiltaksmidler, restaureringsmidler og SNO-ressurser for 2026.pdf
- 2 Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2026-2030.pdf

Forvalters innstilling

- (1) LoppHAVET marine verneområde ber SNO Alta om å prioritere følgende oppgaver. Tiltakene gjøres i samarbeid med forvalter. Forvalter har fullmakt til å fremme prioritering av disse oppgavene på planleggingsmøtet med SNO.
 - Holde oppsyn med fiskeriaktivitet over korallområdene delområde B og sone A1
 - Teste metodikk for kartlegging av næringssøkområde for sjøfugl, da spesielt rundt Loppa Øy og yttersiden av Sørøya i hekkesesongen.
 - Kartlegging av marint søppel utenfor ulovlig deponi på Loppa Øy
 - Logistikk i forbindelse med kartlegging av marin natur med ROV
- (2) LoppHAVET marine verneområde søker om midler til informasjonsmateriell for restriksjon på fiske over korallområdene i verneområdet. Vernet blir nå ikke opprettholdt, som kan føre til betydelig skade på verneverdier. Det akutte behovet for informasjonsmateriell gjør det nødvendig med et unntak fra kravet om forankring i besøksstrategi. Forvalter gis fullmakt til å korrigere beløpene dersom innhenting av tilbud eller ny informasjon fra Miljødirektoratet viser behov for dette.

	Beløp (NOK)
Design av flygeblad til fisketurister om restriksjoner på fiske	10 000
Oversettelse (beregnet 2000 per språk)	10 000
Printing av flygeblad	5 000
<i>sum</i>	25 000

Saksopplysninger

Hvert år deler Miljødirektoratet ut midler for å styrke og ivareta verneverdiene i landets nasjonalparker og verneområder. I den sammenheng kan LoppHAVet marine verneområde melde inn behov for midler til tiltak og naturrestaurering. Behov må meldes inn på Elektronisk søknadssenter (ESS) over kap. 1420 post 31 før 9.januar 2026. *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder (2026-2030)* legges til grunn for tildeling av midler.

Alle tiltak skal i utgangspunktet være forankret i forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller tilsvarende plan for arbeidet. Informasjonstiltak skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker.

Det blir årlig arrangert planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet og lokalt SNO. De årlige planleggingsmøtene skal omhandle verneområdearbeidet og være en arena for samhandling om utfordringer og prioriteringer kommende år. Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for.

Vurdering

LoppHAVet marine verneområde er et nytt verneområdet hvor det er behov for kartlegging i sammenheng med utarbeidelse av forvaltningsplan. Besøksstrategi, bevaringsmål og skjøtselsplan vil inngå som en del av forvaltningsplanen.

Korallområdene i verneområdet har det strengeste vernet med restriksjon mot fiske. Dette fiskeforbudet har ikke blitt håndhevet siden vernet ble vedtatt i 2022 grunnet mangel på informasjon til besøkende (fiskere). Det er viktig at dette fiskeforbudet blir informert om og håndheves i forkant av fullført forvaltningsplan da forsinkelse av håndheving kan medføre betydelig skade på korallrevene.

Alle Statsforvaltere
Alle nasjonalpark – og verneområdestyrer

Trondheim, 27.10.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/15345

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Føringer for forvaltningsmyndighetene for verneområder - tiltaksmidler, restaureringsmidler og SNO-ressurser for 2026

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering. Søknadssenteret åpner for innmelding over kap. 1420 post 31 den 15. november, og frist for innmelding er 9. januar 2026. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder, tiltak for villrein og naturrestaurering

Nytt – Tiltak for villrein er innlemmet i budsjettposten

I forslag til statsbudsjett for budsjettåret 2026, som ble lagt fram den 15. oktober, er tiltak for villrein inkludert i kap. 1420 post 31. Miljødirektoratet arbeider med tilrettelegging av dette og vil komme tilbake med informasjon om denne delen av budsjettposten når slik informasjon er klar.

Nytt – revidert strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder er nå revidert og skal gjelde i fem år (2026-2030). Strategien gir føringer for bruken av tiltaksmidlene og for prioriteringer mellom ulike tiltak. Vi har ikke gjort store endringer i strategien, men vi oppfordrer til å lese den før dere melder inn behov for tiltaksmidler, se vedlegg 1.

Miljødirektoratet gjennomførte i høst en evaluering av prøveordningene med 1) rammetildeling med bakgrunn i innmeldte behov for midler til tiltak i ESS og 2) tidlig tildeling av tiltaksmidler i tildelingsbrevet til Statsforvalteren før jul.

Statsforvalterne gir i evalueringen bred støtte til ordningen med tildeling av en samlet pott for tiltaksmidler. Dette oppleves som en betydelig forbedring som gir økt fleksibilitet, mindre byråkrati og bedre økonomistyring. Flere peker på at det gir bedre balanse mellom tiltak og styrker

gjennomføringsevnen. To av embetene opplever liten endring, men anerkjenner at ordningen gir forbedringer og potensial for ressursbesparelse.

Når det gjelder tidlig tildeling av tiltaksmidlene, er vurderingene fra embetene delte. Flere Statsforvaltere ser klare fordeler, særlig for tiltak som krever oppstart vinter/tidlig vår, og fremhever økt forutsigbarhet og planleggingsmuligheter. Samtidig opplever noen at endringen har liten praktisk betydning og at eksisterende rutiner fungerer godt. To av embetene opplevde dette som dobbeltarbeid.

På bakgrunn av evalueringen, vil vi videreføre ordningen med at Statsforvalteren får en rammetildeling med mulighet til å disponere midlene mellom innmeldte tiltak som er innenfor postformålet til kap. 1420 post 31 i statsbudsjettet og er i tråd med strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Det vil dermed bli lik prosedyre for Statsforvalteren som for nasjonalpark- og verneområdestyrene. Vi vil på bakgrunn av evalueringen *ikke* videreføre prøveordningen med tidlig tildeling av tiltaksmidler før jul. Det vil imidlertid fortsatt være mulig å melde inn behov for forhåndsgodkjenning av tiltak som krever tidlig avklaring.

Vi jobber for at både innmelding av behov for midler til tiltak og rapportering i fremtiden skal skje i Naturoppdrag, noe som vil forenkle denne prosessen.

Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede innmeldingen. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal enten inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren, eller til egne samtaler/møter i forkant av planleggingsmøtene.

De miljørettslige prinsippene

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, skal forvaltningsmyndighetene synliggjøre vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur, både innenfor og utenfor verneområdene. Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler fra post 1420.21 til styrket kapasitet hos Statsforvalterne knyttet til oppgaver på naturrestaurering. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder som er av et visst omfang, meldes inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Hvis tiltaket har mer karakter av løpende skjøtsel, meldes det inn i skjemaet for *Tiltak i verneområder*.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes eller bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* (2026-2030) til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og verneområder i sjø.

Alle tiltak i verneområder skal prioriteres i tråd med Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder (2026-2030) og skal i utgangspunktet være forankret i godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller tilsvarende plan for arbeidet. Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadsskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2026 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak. Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkeroser og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Tiltak i områder der SNO skal være økonomisk ansvarlig, må meldes inn som enkelttiltak i ESS og ikke som del av en ramme som også statsforvalteren skal benytte seg av. Vi ber om at dere skriver inn hvilket eller hvilke verneområder det søkes om tiltak i.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Statsforvalteren kan for 2026 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak. Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag til informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger. Antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Skiltmateriell kan bestilles hos Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>.

Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmelding av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan *ikke* dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. I løpet av 2026 vil FPNV fases ut, og forvaltningsplaner skal etter det utarbeides i Naturoppdrag. Sannsynligvis vil denne overgangen skje rundt sommeren. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og vi oppfordrer derfor forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i Naturoppdrag.

Ferdsestallere

Vi har frem til nå hatt et opplegg for ferdestallere eid av Miljødirektoratet, som fordeles til forvaltningsmyndighetene basert på behovsinnmelding i ESS. SNO lokalt har bistått med oppsetting og drift, samt ajourføring av databasen. Antallet ferdestallere som fortsatt fungerer er nå så få at de gjenværende tellerne vil bli fordelt internt i regionene etter vurderinger gjort på planleggingsmøtene.

Det blir ikke mulig å melde inn behov for direktoratets ferdselstellere i ESS.

3. Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for. Forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet skal bruke Naturoppdrag, både i planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene. Forvaltningsmyndighetene har hovedansvar for behov og oppdrag, mens SNO bruker observasjon, med eller uten krav til oppfølging, samt installasjon for å registrere det som oppdages/registreres i felt. Forvaltningsmyndigheten må deretter vurdere om det skal genereres behov eller oppdrag utfra SNO sine innlagte observasjoner og installasjoner. De årlige planleggingsmøtene skal omhandle verneområdearbeidet og være en arena for samhandling om utfordringer og prioriteringer kommende år.

SNO er selv ansvarlig for å planlegge og prioritere og er økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av egne tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er likevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år. Det jobbes med å få på plass en egen funksjon i Naturoppdrag, hvor forvaltningsmyndigheten i samråd med SNO må legge inn ønsket tilsynsfrekvens for alle verneområder. I dag har mange embeter en egen plan for dette, og inntil den nye funksjonen i Naturoppdrag blir tilgjengelig, må denne planen brukes. Ordinært tilsyn i verneområdene skal ikke legges som oppdrag i Naturoppdrag.

Oppdrag knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de eventuelt legges inn som oppdrag til SNO.

Tabelloversikt over viktige frister og gjøremål.

Hva skal gjøres?	Hvem gjør det?	Når skal det gjøres?	Kommentar.
Dokumenter alle oppdrag utført inneværende år i Naturoppdrag	Utfører	Senest en uke før planleggingsmøtet	Om <i>Utfører</i> ikke har tilgang til Naturoppdrag skal <i>Ansvarlig</i> dokumentere oppdraget
Formøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	Senest en uke før planleggingsmøtet	Gjennomgang av gjennomførte og kommende oppdrag. Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett forslag til kommende års oppdrag i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest en uke før planleggingsmøtet	
Planleggingsmøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	15. november - 15. desember	Forvaltningsmyndighet arrangerer

Siste frist for å avvise oppdrag i Naturoppdrag	Lokalt SNO	31. desember	Avviste oppdrag skal ha " <i>Ingen utfører</i> ". Godtatte oppdrag skal ha riktig <i>Utfører</i>
--	------------	--------------	--

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 15. november 2025. Informasjon om innmelding av behov for midler til tiltak for villrein, vil bli gitt av Miljødirektoratet på et senere tidspunkt.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Det ligger to ulike skjemaer i ESS for innmelding av behov for midler til tiltak på post 1420.31 – ett for *Midler til tiltak i verneområder* og ett for *Midler til naturrestaurering*. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og legges inn i det skjemaet som passer best.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Ethvert tiltak som meldes inn skal kun ha én økonomisk ansvarlig.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2026. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post til:

Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet

Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i [Elektronisk søknadssenter](#) og behov for SNO-ressurs (som utfører) i [Naturoppdrag](#), er **9. januar 2026**.

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2026, økonomirapportering pr 1. november og endelig årsrapport pr. 31. des. 2026. Samtidig med endelig årsrapportering skal det også rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Hilsen
Miljødirektoratet

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1. Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder (2026-2030)

Kopi til:

Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder (2026-2030)

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Målet med forvaltningen av verneområder er å redusere trusler mot verneverdiene slik at verneformålet ivaretas. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, eller forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor høyt til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder ta ekstra hensyn til effekter av klimaendringene i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområder, tiltak for villrein og naturrestaurering, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I forslaget til statsbudsjett for 2026 (Prop.1S (2025-2026)) står følgende:

Midlene til verneområder og nærområder til verneområdene går til skjøtels- og tilretteleggingstiltak og andre tiltak som er nødvendige for å ta vare på verneverdiene, til informasjonstiltak og til utredninger som er nødvendige før tiltak. Skjøtselstiltak blir utført for å bedre naturtilstanden og for å sikre at viktige naturtyper og arter ikke går tapt. Tilretteleggingstiltak omfatter blant annet opparbeidelse av stier, klopping og merking for å bedre tilgjengeligheten i verneområdene og samtidig styre ferdselen i og rundt sårbar natur. Informasjonstiltak i alle typer av verneområder blir utarbeidet i tråd med merkevaren for Norges nasjonalparker. Alle tiltak i verneområder skal prioriteres i tråd med Miljødirektoratets Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder (2026–2030) og skal i utgangspunktet være forankret i godkjent forvaltningsplan, skjøtelsplan, besøksstrategi eller tilsvarende plan for arbeidet.

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men kan omsøkes over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

Tiltak skal i utgangspunktet være forankret i en godkjent forvaltningsplan, skjøtselsplan eller besøksstrategi.

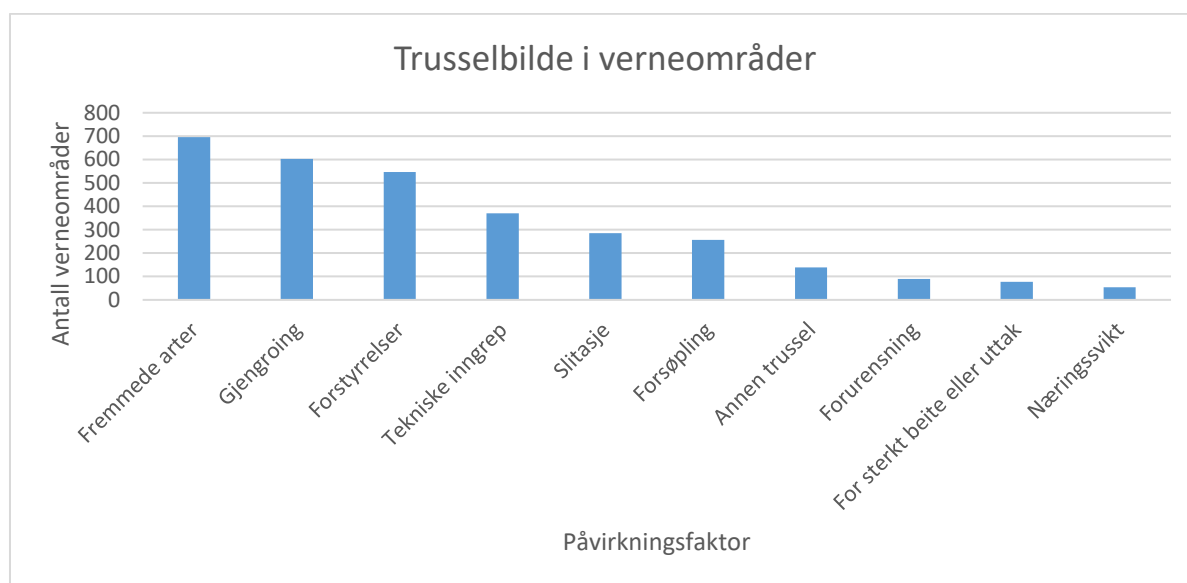
I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

For større installasjoner/tilretteleggingstiltak er det krav om samfinansiering og avtale om vedlikehold/drift. Se mer informasjon om dette under avsnitt "Finansiering av større tilretteleggingstiltak".

Ved kjøp av tjenester skal tjenesteyterne kunne vise til nødvendige kvalifikasjoner, kursbevis etc.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler

Klima- og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er fremmede arter, gjengroing, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, se figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 01.10.2025. Kilde: faktaark om verneområdet i Naturbase

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden, og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer, prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende skjøtsel), skal prioriteres høyere enn oppstart av nye skjøtselstiltak. Det finnes likevel tilfeller der nye skjøtselstiltak bør prioriteres. Dette gjelder for eksempel der det oppdages forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale der truede arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Et unntak her er sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltning. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder kan likevel god, oppdatert informasjon være viktig.

Målet med forvaltningen av verneområder er å redusere trusler mot verneverdiene slik at verneformålet ivaretas.

Strategien for å nå dette målet er å prioritere tiltak som retter seg mot en bedre tilstand i verneområdene. Tiltakene skal redusere trusler mot verneverdiene, og både restaureringstiltak, skjøtselstiltak og informasjons- og tilretteleggingstiltak er nødvendige for å ivareta verneformålet.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke trusler mot verneverdiene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Besøksforvaltningstiltak i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Besøksforvaltningstiltak i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til etablering av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til å delfinansiere denne typen tilrettelegging. I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd." Videre må søknader om denne typen tiltak være godt begrunnet med blant annet informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging med universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og forskriftene inneholder som hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Ansaret for forvaltning av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Drift og vedlikehold av kulturminner er eiers ansvar.

Tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til bevaring av kulturminner. Samtidig er kulturminner en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Tiltaksmidlene kan i noen tilfeller brukes til samfinansiering av tiltak for å ivareta kulturminner, der dette bidrar til å opprettholde verneformålet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/2508-5

Saksbehandler: Anita Holmgren

Dato: 07.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
LoppHAVET marine verneområdestyre	47/25	19.11.2025

Saksopplysninger

Under eventuelt kan styrets medlemmer fremme saker som ikke er tatt opp i møtet. Det kan så bli besluttet om saken skal bli tatt opp på dette møtet eller et fremtidig styremøte.